

KONFLIKT MED ANGLIJO IN PAPEŽEM

Angleška vlada ostro zavrnila papeža radi vtikana v politične zadeve na Malti

London, 5. jun. — Angleška delavska vlada je zadnje dni poslala papežu ostro noto glede dogodkov na angleškem otoku Malti v Sredozemskem morju. Spor med Vatikanom in kolonialno upravo na tem otoku traja že čez eno leto.

Najnovejši dogodek je bil, da je "sveta stolica" v Vatikanu zahtevala od angleške vlade, naj odstavi malteškega guvernerja Stricklanda. Na to zahtevo je vlada v Londonu odgovorila papežu, da je ta zahteva "nič manj kot poskus svete stolice, da se vmešava v notranjo politiko britanske kolonije". Papež je bil pokaran radi tega.

Iz angleške uradne korespondence med Vatikanom in Londonom, ki je bila te dni objavljena v formi "Višnjeve knjige", je razvidno, da je nadškof Caruana na Malti ukazal katoliški duhovščini, da ne sme dati odveze nobenemu verniku, ki na kak način podpira guvernerja Stricklanda. Nadškof naravnost terorizira katoliške prebivalce otoka Malte v boju proti vladi in dosegel je, da so bile pred kratkim volitve odgojene, ker je bilo nemogoče, da bi se bile volitve izvršile v redu.

Nedolgo tega je nekdo streljal na Stricklanda, toda ni ga zadel. Nato so katoliški Maltežani, ki podpirajo vlado, hoteli imeti za hvalno mašo, ker je guverner ušel smrti — nadškof Caruana je pa to mašo prepovedal.

Delavstvo bo vodilo boj proti nazadnjaku

Butler skuša na vsak način priti v senatno zbornico

Boston, Mass. — (F. P.) — William M. Butler, Coolidgev prijatelj, tekstilni baron iz New Bedford in odprt sovražnik organiziranega delavstva, ne bo dobil podpore od strani državne delavske federacije in delavskega sveta v Bostonu v njegovi kampanji za nominacijo za zveznega senatorja na listi republikanske stranke.

Butler se je vrnil v kampanjo z vsemi sredstvi, ki jih ima na razpolago. Rad bi prišel nazaj v senatno zbornico, katere član je bil nekaj časa po zaslugi Coolidgea, ki ga je imenoval na to mesto. Senatorska toga in čast, ki je v njo v zvezi, ga še vedno skomina. Ko so prišle volitve in je bil Butler kandidat republikanske stranke, je bil poražen po demokratu David I. Walshu.

Delavski svet v Bostonu se je izrekel, da bo vodil boj proti vsem sovražnikom delavstva, ki so v državni ali zvezni zbornici nastopali proti delavskim predlogom. Prihodnje jesen bo prišlo mnogo državnih senatorjev, ki so ubili predlogo, ki je vsebovala določbe, da imajo unije pravice do stavke, kadar hočejo prisiliti delodajalca na priznanje unije, na volitve.

Delavski svet se je nadalje izrekel za odpravo Volsteadovega zakona.

Lewisovi pristali izpušeni iz zapora

Lamar, Kans. — Deset Lewisovih privržencev, ki so bili aretirani na obtožbo, da so skušali izpodrinuti rudarje z dela, je bilo izpuščenih iz ječe potem, ko je bila položena za vsakega kavejca \$500. Obravnava proti njim se bo pričela v mesecu septembru na okrožnem sodišču.

Deset ubežnih norcev prišli
Ionia, Mich. — Deset norcev, ki so pobegnili iz tukajšnje norišnice za kriminalne, so prišli drugi dan. Trije so še na prostem.

Kaznovan v Italiji, ker je razžalil papeža!

Parma, Italija, 5. jun. — Neki milanski trgovec je bil včeraj obsojen na pet mesecev zapora, ker je kritiziral papeža. To je prvi slučaj, ki izvira iz lateranske pogodbe med italijansko vlado in Vatikanom, na podlagi katere je bilo rešeno rimsko vprašanje pred enim letom. Pogodba določa, da je razžaljenje papeža prav tako kaznjivo v Italiji kakor razžaljenje kralja ali Mussolinija.

Ameriška kolonija v Moskvi

Poročevalec jo imenuje "buržoazno oazo v sovjetski puščavi". Blizu 2000 kolonistov

Moskva, 5. jun. — Ameriška kolonija v Moskvi akokoma raste. Danes je približno 2000 Američanov — družine in samci — v naselbini, o katerih se lahko reče, da so stalno naseljeni. Poleg teh je okrog sto Američanov, ki vedno potujejo iz Moskve na deželo in obratno; drugod po sovjetski republiki je pa raztresenih nadaljnjih dvesto Američanov.

Ameriški kolonisti so — razen skupine pustolovcev, ki prodajajo zija in zapravljajo denar — sami tehniški zvedenci, inženirji in mehaniki vsake vrste, ki so bili direktno povabljeni v Rusijo in so v službi sovjetske vlade ali pa so najeti od raznih ameriških tvrd, ki imajo koncesije od sovjetev in pomagajo izvajati program industrializacije. Vselej tega imajo moskovski Američani precej privilegijev, katerih nimajo suvereni ruski proletarci in radi katerih jih lahko zavida.

Nekateri od teh privilegijev so sledeči: sovjetska vlada je Američanom zgradila ali pa predelala moderna apartmentska stanovanja natančno po ameriškem vzoru s prostornimi sobami, kopalnici in drugim komfortom, ki ga ruski državljani še ne poznajo. Američani dobivajo vse potrebščine in luksurijske naravnosti iz Amerike in prosto vsakega davka. Sistem — odmerkov torej ne poznajo in v njihovi koloniji ni nobenega pomanjkanja.

Ako prideš v ameriško kolonijo v Moskvi, je ne najdeš zlepa. Velika apartmentska hiša, katere je poročevalec posetil, stoji v ozadju velikega dvorišča, ki je ograjeno in kamor ne more priti nihče brez dovoljenja. Cesta, ki vodi tja, je grda, polna prahu ali blata kakor je že vreme. Izvošček te pripelje v razbiti, ropajoči drošč in do dvorišča je še vse v Rusiji. Čim pa stopiš na dvorišče, zapustiš Sovjetsko unijo in počutiš se kakor v Ameriki. Če od daleč zaslišiš ameriški radioprejemnik ali fonograf. Hodniki in sobe so prostorne in čiste. V kuhinji je perkalator za kavo, električni vakuumni čistilnik in druga običajna ameriška oprema. V jedilni shrambi so vsa mogoča jedila, sveža in konzervirana na ledu. Imaš na razpolago sadje, sadne sokove, razne slaščice, cigarete, cigare itd., vse iz Amerike.

Skratka: v momentu pozabiš, da si v Rusiji in misliš, da si v New Yorku ali Chicagu. Taka je ameriška buržoazna oaza sredi sovjetske puščave.

Družbe odslavljajo Howatove pristaše

Pittsburgh, Kans. — Peter Pierard, tajnik krajevne Howatove rudarske unije, poroča, da je Western Coal & Coke Co. odslavila nad dvajset rudarjev, ki so bili uplenjeni v premogorju št. 20 in večje število tudi iz premogorja št. 22. Približno sto rudarjev je družba odslavila v zadnjih tednih. Okrog 40 rudarjev toži družbo za odkodnišnost, ker jih je odpustila.

SODIŠČE OPRO- STILO MORILCA STAVKARJA

Nogavičarska unija razočarana nad izidom obravnave

Philadelphia, Pa. — (F. P.) — Radi sabotaže državnega prosekutorja je bil William Pfeiffer, pobojnik v službi Aberle Hosier Co., spoznan na tukajšnjem sodišču nekrivno umora mladega stavkarja Carl Mackleyja. Trije drugi, ki so bili obtoženi sodelovanja pri umoru in se nahajajo v zaporu, bodo v kratkem izpušeni.

Uradniki Hosier Workers unije so bili razočarani radi oprostitve razsodbe. Oprostitev pripisujejo zanemarjenosti državnega pravništva, ki se razen enega pomožnega pravdnika ni zanimala za odločno prosekucijo Pfeifferja, ki je priznal umor. Distriktni državni pravdnik Gordon je izjavil, da je bilo pričevanje policijskega departmanta porinjeno na stran stavkokazov in da se je moral urad državnega pravništva boriti proti lastnim detektivom, ako je hotel dobiti podatke za uspešno prosekucijo.

Odvetniki unije so bili mnenja, da je skušal sodnik Samuel Reed, ki je predsedoval obravnavi, doseči obsodbo uboja drugega reda, ker so zdravniki izvedenci ugotovili, da je bil stavkar Mackley ubit od ene od sedmih krogel, ki so bile izstreljene na avtomobil, v katerem so se vozili štirje stavkarji, iz pušk pobojnikov, ki so se vozili v drugem avtu.

Ljudje, ki so dobro poučeni o razmerah v Philadelphiji, pravijo, da je za oprostitev morilca v prvi vrsti krivo nezanimanje ljudstva, ki se ne briga za nobeno stvar. "Gnila politika", pravijo, "je uničila moralo ljudstva v Philadelphiji."

Domač drobiž

Iz New Yorka: Ana Urbas, slovensko dekle, je bila zadnji teden potegnena mrtva iz reke Harlem. Poroča se, da je bila v družbi gancev in ker je najbrž preveč vedela o neklih umorih, so jo zadavili in vrgli v vodo. Stara je bila 23 let in rojena v Thomasu, W. Va., kjer je njen oče John Urbas delal v premogovniku. Njeni starši so danes v Clevelandu.

Iz Clevelandu: Umrl so: Joseph Ličar, star 43 let in samec. Doma je bil iz Gornje Tribune na Primorskem in tu je bival 17 let. Bil je član št. 5 SNPJ. — Anton Starc, star 51 let in doma od Velikih Lašč. V Ameriki je bil 29 let in zapuščal ženo, dva sinova in hčer. — Mike Bezek, star 65 let, je bil težko poškodovan od avta na cesti. Leži v Lakeside bolnišnici.

Iz Chicaga: Anna P. Krasna, ki je čitateljka Prosvete, posebno po Mladinskega lista, znana po njenih lepih črticah in pesmih, je te dni posetila naše uredništvo in urade SNPJ. Bila je delegatinja na zboru JSZ v Detroitu in potem je prišla v družbi čikaških delegatov sem na obisk.

Gonja proti radikalcem

New York. — Gonja proti komunistom in drugim radikalcem je sicer v problem mesecu nekoliko ponehala, vendar je bilo veliko število aretacij v mesecu maju in aprilu. Unija za ameriške civilne svobodščine poroča, da je bilo v prešlih dveh mesecih aretiranih 200 radikalcev. V prvih treh mesecih tekočega leta jih je bilo aretiranih nad osemsto.

Čikaški Kitajci so se gangizirali
Chicago. — Mestni detektivski biro je bil ta teden obveščen, da je tudi kitajska kolonija v Chicagu dobila svojo gango s strojnimi puškami, ki terorizira naselbino.

Razredna justica na jugu

Državni pravdnik grozi s smrtno kaznijo komunistom, ki so bili obtoženi puntarskega gibanja

Atlanta, Ga. — (F. P.) — Oliver Cromwell Hancock, odvetnik, ki ga je Mednarodna delavska obramba izbrala, da vodi legalno obrambo desetih komunistov, ki so obtoženi puntarskega gibanja na podlagi zakona, ki je bil sprejet še pred civilno vojno, je na nekem zborovanju v New Yorku pojasnil postopanje justice v južnih državah.

Hancock je pripovedoval, kako je policija navajala na zborovanje, katerega sta sklicala M. J. Powers in Joe Carr, komunistična agitatorja, z dovoljenjem oblasti. Oba sta bila aktivna pri organiziranju belopoltnih in zamorskih delavcev, ki so upošleni pri Fulton Bag & Cotton Co. Družba ju je imela že dolgo na piki ter je iskala prilike, da se maščuje. Aretirana sta bila, predno sta izgovorila eno besedo.

Policija ju je potem odpeljala na policijsko postajo, kjer ju je policijski načelnik zaslišal. Ker ni mogel najti ničesar takega, da bi ju lahko pridržal v zaporu, ju je izpustil. Vrnila sta se v dvorano baš v času, ko so ljudje odhajali iz nje. Rekla sta jim, da se bo shod nadaljeval in da naj se vrnejo v dvorano. V akcijo je spet stopila policija in ju ponovno aretirala, akopraj ju je malo prej policijski načelnik izpustil na svobodo. Pri tem so nastali izgredi, katere je izvajala policija, ko je vrgla par bomb, ki povzročajo solze, med zborovalce in pričela mahati s kolkami po njihovih glavah.

Obravnava proti Carru in Powersu se je vrnila par dni pozneje na obtožbo nesodobnega obnašanja. Toda to ni bilo dovolj. Policija je dobila nekega odvetnika, ki je bil nekaj mesecev prej obtožen zlorabe svoje ga poklica. Ta svetla legalna zvezda je potem izkopal zakon proti puntom, ki je bil sprejet l. 1861 in je bil naperjen proti ljudem, ki so simpatizirali s sovražnimi državami, katere so šle v boj za odpravo zamorskega suženjstva.

Stvar je bila predložena veljavnosti, ki ju je obtožila, nakar se je oglasil državni pravdnik John Boyk in izjavil na sodišču, da bo zahteval smrtno kazeno za obtožbenca. Obravnava je bila dosegel že dvakrat odložena in prihodnja je določena na 15. junija.

VLADA BO POMA- GALA FARMARJEM

Ustanovila bo združeno
organizacijo

Washington, D. C. — (F. P.) — Zvezni farmarski odbor je te dni naznanil, da se je po daljšem razmišljanju z zastopniki farmarjev odločil, da bo pomagala sadijerecem pri ustanovitvi združene organizacije, ki se bo raztezala na vse države, kjer se goji sadijereja in jim bo pomagala spraviti pridelek na trg. Ako se bo ideja uresničila, tedaj bo ta organizacija nudila ostro kompeticijo privatnim družbam, ki imajo vso stvar sedaj v rokah in izkoriščajo tako sadijereje kot odjemalce.

Krajevnim farmarskim združenjem bo farmarski odbor nudil vso pomoč pri ustanovitvi tržnih agencij, ki bodo posredovale med farmarji in odjemalci.

Osem ubitih v mehiški rudarski bitki

Naco, Sonora, Mehika, 5. jun. — V krvavi bitki med stavkajočimi rudarji in kompanijskimi stražarji v okolišu srebrnih rudnikov v Cananeji je bilo včeraj osem moških ubitih. Med mrtvimi sta tudi dva ameriška inženirja. Boj je izbruhnil, ko je družba hotela izgnati rudarje iz svojih stanovanj.

KONVENCIJA ŽE- LEZNIŠKE BRATOVŠČINE

Otvorila se je ta teden v Clevelandu

Cleveland, O. — (F. P.) — Konvencija bratovščine železniških strojnikov je bila otvorena v tem mestu dne 2. junija. Konvencija bratovščine se vrši na vsaka tri leta. Prejansa se je vršila l. 1927 in je trajala 46 dni; bila je najdaljša v zgodovini bratovščine, ki je stara 64 let. Takrat so delegatje zavrgli posnemanje kapitalistične taktike pri ustanavljanju bančnih zavodov in spekulacije z zemljišč. Na tej konvenciji so sprejeli tudi resolucijo, ki je določevala, da bratovščina likvidira bančno poslovanje kakor hitro mogoče in na način, ki bo obvaroval organizacijo prevelikih izgub.

Likvidacija je deloma izvršena, toda kompletna še ni. Člani bratovščine, ki imajo veliko številno delnice v Pacific Brotherhood Investment Co. so se uprli likvidaciji in ta zadeva je sedaj pred sodišči. Cilj bratovščine je bil jasno razločen po glavnemu predsedniku bratovščine Alvaney Johnstone, ki je nasledil izobčenega predsednika Prenterja, ki je nagovoril delegatje zadnji dan konvencije z besedami:

"Upam, da bo prišel čas, ko bomo pozabili na vse naše podsvetja, ki so se izkazala spekulativnega značaja. V zadnjih šestih letih je administracija zamenjala naloge naše bratovščine. Upam, da bomo od sedaj naprej posvetili 90% energije in sposobnosti ciljem bratovščine in 10% finančnim zadevam, ne pa obratno, kot se je delalo v zadnjih letih."

Sovražni kritiki bratovščine ki so že videli prepad, ki ji je zidal nasproti radi finančnih nesposobnosti pokojnega Warren S. Stoneja, se čudijo, ker je preživela krizo in je še vedno sposobna voditi uspešne boje s svojimi nasprotniki.

Poleg finančnih potežkoč se bo morala konvencija baviti tudi z vprašanjem brezposelnosti, ki je zadela mnogo članov bratovščine, in z vprašanjem sodelovanja z drugimi bratovščinami.

Škof se roga senatu

Cannon noče dati zahtevanih informacij

Washington, D. C. — Metodistični škof James Cannon, ki je bil poklican pred senatni preiskovalni odesk, da pojasni svoje politične aktivnosti za časa zadnje predsedniške volilne kampanje, je v sredo ponovno odklenil pojasnila senatorjem. Senator Walsh iz Montane, ki vodi preiskavo, je zahteval, da škof pove, koliko svojega in koliko cerkvene denarja je potrošil za politično kampanjo proti Smithu, pa ni hotel povedati, češ, da je to njegova privatna zadeva in državljanska pravica. Walsh je škofa že drugič posvaril, da ga lahko zadene kazen, ako se ne bo pokoril senatu.

Napad na britski konzulat

Montevideo, Urugvaj, 5. jun. — Včeraj so bile komunistične demonstracije pred tukajšnjim angleškim konzulatom radi dogodkov v Indiji. Demonstracije so polili vrata na konzulatu s petrolejem in jih zažgali. Ogenj je bil hitro pogasjen in policija je razgnala demonstrante.

Socialistična stranka obtožuje mestno upravo

New York. — Socialistična stranka je obtožila tamaniške politikaše v mestni upravi korupcije in groženj proti osebam, ki so voljne pričati in prinesiti dokaze. Stranka je v zadnjih tednih sklicala več shodov, da tako pritise na guvernerja Roosevelta, da odredi preiskavo.

Dvignil se je osem milj vi- soko v zrak

Washington, D. S. — Poročnik Apollo Soucek se je v sredo dvignil v vojaškem letalu približno osem milj visoko. Altimeter na letalu je zaznamoval 42.000 čevljev višine, ni pa še gotovo, če je Soucek prekosil višinski rekord, ki ga je dosegel Neuenhofen v Nemčiji in ki znaša 42.122 čevljev. Toplomer na Soucekovem letalu je kazal 38 stopinj mraza pod ničlo na točki dosežene višine.

Federacija bo pod- pirala Pinchota

Pred primarnimi volitvami se je izrekla za Browna

Altoona, Pa. — (F. P.) — Oficijelna delavska stranka, ki jo kontrolira državna delavska federacija, je izjavila, da bo v volilni kampanji podpirala Jamesa J. Davisa, sedanega delavskega tajnika, ki je dobil nominacijo za zveznega senatorja republikanske stranke in porazil Grundyja, in Gifforda Pinchota, republikanskega kandidata za guvernerja. Konvencija delavske federacije, ki je bila sklicana kot zborovanje delavske stranke, je indorsirala ta dva kandidata republikanske stranke potem, ko se je pomirilo razburjenje, ki je nastalo od strani zastopnikov pivovarniških delavcev, ki se niso strinjali s Pinchotom radi njegovega stališča v vprašanju prohibicije.

Charles Kutz, tajnik delavske stranke, je a pomočjo delegatov iz rudarskih okrožij, vodil boj na konvenciji, da se je stranka izrekla za Pinchota. Stranka je nadalje indorsirala Johna Kmetza, uradnika United Mine Workers unije, ki kandidira na listi demokratske stranke za kongresnika na polju antracita.

Po govoru, ki ga je imel John J. Manning od Ameriške delavske federacije, so se delegatje izrekli proti uvažanju produktov, ki so izdelani v jetniščinah, v soglasju s Cooper-Hawesovim federalnim zakonom. Margaret Burke, podpredsednica Zenske strokovne lige, je apelirala na delegate, naj podpro organizatorično kampanjo v južnih državah, ki jo je uvedla Ameriška delavska federacija.

John A. Phillips, novi predsednik državne delavske federacije, je izjavil delegatjem, da se bo njegova administracija zavzela za državno zavarovanje zoper brezposelnost, za starostno pokojnino, za krajši delovnik za ženske in otroke, ki so upošleni v industrijah, za strogo enforiranje in izboljšanje odškodninskega zakona, da bo vključeval tudi poklicne bolezni.

SODNIK SE POTEG- NIL ZA DELAVCE

Odklonil je izdajanje injunkcije
proti nogavičarski uniji

Doylston, Pa. — (F. P.) — Izredni pojav sodnika, ki je odklonil izdati injunkcijo v industrijskem sporu in obenem opozoril delodajalca, naj razdeli delo med delavce na način kot mu svetuje unija, je presenetil prebivalce tega mesta. Hosier Workers unija je namreč napovedala štrajk proti Hulmeville Silk Hosier Co. Družba je vprašala na sodišču za injunkcijo, da bi tako izgnala unijske organizatorje iz mesta, toda nakana se ji ni posrečila, ker ni našla sodnika.

Sodnik Keller je napravil upravitelju družbe A. Prossu dolgo pridigo in mu svetoval, da je najbolje, ako se pobot na lep način z nogavičarskimi delavci.

INDIJSKA REVOL- TA SI JE VZE- LA ODMOR

Večji izgredi so ponehali, toda podtaknjen ogenj je uničil banko in prodajalnice v Delhiju

Bombaj, Indija, 5. jun. — Indijska rebelna mralica je nekoliko odnehala v zadnjih štirindvajsetih urah. Od Punjaba do Madrasa ni bilo nikakih poročil o večjih izgredih. Manjši konflikti so kajpada na dnevnem redu.

Edina vest je iz Delhija, kjer je požar uničil narodno banko in več prodajalnice v bližini. Škoda znaša preko pol milijona dolarjev. Oblasti dolže nacionaliste, da so oženj podtaknili.

Vlada je umaknila vojske čete iz tabora interniranih gandhijev v Vorliju, kjer so bili veliki izgredi pred par dnevi.

V Rangunu se je tudi vrnil mir. Hinduški in burmanski kuliji, ki so se pobijali med seboj zadnji teden, so se vrnili na delo v pristanišču.

Najbolj nemirno je zadnje dni v okolišu Pešavarja na severno-zapadni meji Indije ob Afganistanu, kjer operirajo hribovski četaki, ki nosijo rdeče srajce in črne zastave.

Pinokral postaja diplomati

Hoover ni posabil na svoje prijatelje, ki so mu pripomogli k zmagi

Mason City, Ia. — (F. P.) — Bivši načelnik Ameriške legije Hanford MacNider si je veliko prizadeval v zadnji predsedniški kampanji, da je pridobil volice za Hooverja. Sedaj se je Hoover oddolžil MacNiderju in ga imenoval ameriškim ministrom v Kanadi. Sicer MacNider, ki je večkratni milijonar, ne potrebuje denarja, ki ga bo prejel od vlade, toda on ljubi slavo in čast, ki je doletela že več njegovih plutokratskih tovarišev, ki se nahajajo na važnih diplomatskih mestih v inozemskih državah. /Klika plutokratskih diplomatov, katere je zbral predsednik Hoover okrog sebe, postaja močna.

MacNider lastuje največjo banko v Mason Cityju. Akopraj farmarji v Iowa delajo od zore do mraka in vseso ne morejo priti naprej ter se njihove farme prodajajo na javni dražbi, MacNiderjevo bogastvo narašča. Dvigajo ga obresti, ki jih plačujejo farmarji na posojila, in spekulacije z zemljišči.

Ta novopečeni diplomat je postal znan, ko je vodil boj proti senatorju Brookhartu, ker je zadnji agitiral, da bi Združene države priznale sovjetsko vlado. Pozneje je MacNider poskušal izrinuti Brookharta iz republikanske stranke, kar pa se mu ni posrečilo. Pri tem mu je pomagal zloglasni sodnik Landis, poznejši kar baseballa. MacNider je podedoval svoj "patriotizem" kakor tudi denar od svojega očeta, ki je bil poznan oderuh. Ko je Amerika vstopila v vojno, je stari MacNider prišel pritiskati na ljudi, da so kupovali bonde svobode. Svojim delavcem je grozil z odslavitvijo, ako bi se upirali nakupu. Če se je kdo izgovarjal, da nima denarja, je bil MacNider pripravljen mu dati posojilo, toda računel je 7% obresti. Na ta način je pokazal svoj "patriotizem" in njegovo bogastvo se je kupilo potom oderutva, ki ga je izvajal nad svojimi delavci.

Štirje umrli vled vročine v New Yorku

New York. — Dne 4. junija je tu vročina narasla na 90 stopinj. Štiri osebe so umrle na stotine drugih je omedlelo.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE ZVEZE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna: za edicijo drlavo (vsevo Chicago) in Kana- do \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; za Chicago in Kana \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; za in- stitute \$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Kana \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

One dollar per annum—Reprints at no charge.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

Naslov na vsa, kar ima biti v štetu:

PROSVETA

2807-29 South Leland Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v objavi, na primer (May 31-30), poleg vsega izjema na sedmih dneh, da vam je s tem dnevno pošilja va- rošino. Tvorila je priložnost, da se vam list ne izgubi.

"Trade Territory"

Moderno mesto dobiva nov koncept, nov pojem. Po starem pojmu je mesto kos ozemlja z ulicami, trgi, hišami, palačami, tovarnami in drugimi poslopiji z natančno označenimi mejami na tleh. Vse, kar je znotraj teh mej, je v mestu, kar pa je zunaj mej, je predmestje ali karsizebidi.

Skratka: stara opredelitev mesta je politična. Vse obljudev teritorij se deli politično v vasi in mesta, občine, okraje, province in države. Ta opredelitev eksistira z malimi razlikami že več tisočletij. Stara opredelitev bazira na poljedelski organizaciji človeške družbe. To se pravi, da bazira na zemlji kot glavnem viru življenjskih potrebščin in bogastva.

Danes smo v prehodni dobi, ko poljedelska ali agrarna organizacija prehaja v industrijsko. Temelj družbe se izpreminja in s temeljem se morajo izpreminjati vse ostale oblike življenjske družbe. Politična razdelitev teritorijev, ki je bila prikladna agrarni družbi, je danes v kaosu. Ne zadostuje več. Industrijski način proizvodnje potrebuje se ne zmeniti za stare politične meje, ker se ne more v njih razmahniti. Moderno industrijsko življenje je podoben stare plovo na vseh koncih in krajih: politične plovo, nacionalne plovo, moralne plovo — vsi padajo.

Zato se ne smemo čuditi, če se je predvsem v Ameriki pojavil nov koncept mesta in dežele. Pojav, na katerega danes opozarjamo, je v zvezi z letošnjim ljudskim štetjem. Pri tem štetju so razdelili prebivalstvo še vedno po starem v omrežju političnih plotov. Nastala pa je velika nezadovoljnost. Industrijska središča so silno narasla v zadnjih desetih letih, toda prebivalstvo ni naraslo v srcu središča, v mestih samih, pač pa v obližju, okoličin in ta okoličina leži v mnogih slučajih ne le daleč od mej mesta, temveč sega celo čez mejo sosednje države. Tako so nastala "večja ta in ta mesta". Na primer Greater (večji) New York, Greater Chicago, Greater Cleveland, Greater San Francisco itd. V vseh slučajih "Greater" vključuje večji ali manjši okolišč predmestij in mestec, ki industrijsko, ekonomsko, socialno in trgovsko gravitirajo na dotično mesto v svojem središču. Ta okolišč ne pozna več starih političnih mej. Na primer Greater Chicago leži ob jezeru od Garyja v Indijani do Kenosha v Wisconsinu, torej v treh državah.

Nezadovoljnost, ki je nastala v teh središčih, čim so objavili rezultat ljudskega štetja, izvira iz dejstva, ker okolišč bolj napredujejo v prebivalstvu kot mesta sama. Predmestja rastejo na račun mest, od katerih žive. Politična uredba teh mest se ne more izpremeniti čez noč, dejstvo pa ostane, da so prebivalci okolišč navezani na industrije in trgovino v mestu. Te vezi so močnejše kot politične meje, ki jih ločijo. Okolišč se lahko ponaša, da ima svoja župana in svojo policijo, toda njegov boss, ki mu daje delo in s tem kruh, je v mestu.

Kako so označili to novo razmerje? Z vključitvijo vseh krajev, navezanih na središče, v "greater city", vključeno ozemlje so pa kratili z imenom "trade territory". Prvi korak je bil storjen v Atlanti, Ga. Od tam je prišla zahteva na biro ljudskega štetja v Washingtonu, naj biro prišteje prebivalce petih predmestij Atlanti, ki so sicer politično samostojna, vendar pa njih obstoj zavisi od mesta in valed tega so Greater Atlanta. Prišlo so še druge zahteve in prošnje, da se censuzni biro ozira na "trade territory" industrijskih središč in naznanj skupno število prebivalcev Večjega (pravzaprav Velikega) Clevelanda, Večjega San Franciscusa, Večjega Miamijsa itd.

Tako se razvija moderna industrijska družba. Moderno mesto ni več eno samo mesto, temveč skupina mest okoli večjega središča. Mesto gre po deželi. Bodoče mesto bo obsegalo sto, dvesto in tristo milj teritorija. Čez 50 let bo Chicago nedvomno imelo 50 milijonov prebivalcev in vključevalo bo kraje južno v Indijani, severno daleč v Wisconsin in zapadno do Iowe.

Vsa Amerika bo nekoč — eno samo mesto z lepo organiziranimi industrijami, ogromnimi parki, letovišči, zimovišči, nadaleč razprostrtimi rezidenčnimi sekcijami in centri kulture ter znanosti. Razume se, da takrat bodo občinske, okrajne, državne in mednarodne politične meje živele samo še v spominu.

Glasovi iz naselbin

IZ KANSASA

Gross, Kansas. — Kot je postalo delo v premovalnih sezonah, tako je tudi agitacija za liste možna le kadar so premovalni primeroma zaposleni. Le malo jam obratuje ob poletnem času, in še te le po par dni tedensko, da piči zaslužek ne zadostuje niti za najpotrebnejše. Zato je moja agitacija za Prosveto avtomatično začasno prenehala. Prosim pa vse tiste naročnike, ki ste naročili list od mene, kadar vam poteče naročnina, da jo pravočasno obnovite. Naročnino lahko oddate društvenim tajnikom ali pa jo sami pošljete Prosveti.

Prosveta ima več čitateljev kot pa naročnikov, ker nekateri čitatelji so res v obupnih finančnih razmerah, da ne morejo naročnine. Drugi pa so pravi atleški, ki ne dajo groša za list, dasi ga radi čitajo. Prvih je dolžnost, ko si gospodarsko opomorejo, da si list naroče. Tako tudi drugi: naročite in plačajte list. Mogoče naročnik, čigar list vi čitate, težje plača naročnino kot vi.

Kot že znan, da v okrožju 25 do 30 kvadratnih milj je (z malo izjemo) koncentrirana vsa kansaska premovalna industrija. Premovalna žila je debela povprečno 3 čevlje, leži nekako poosevno. Na vzhodu v državi Missouri, le par milj od državne meje, je le 10 do 20 čevljev pod površino. In tukaj odkrivajo zemljo parne lopate. Na severnem koncu se žila znižuje in je precej pomešana s kamenjem. Proti zapadu pa se žila poglubi in je tudi več gorečega plina, kakovost premovala pa tudi boljša. Na jugu pa se razteza v državo Oklahomo.

Nekaka posebnost v tej žili je, da je vse prepreženo na vse strani s takozvanim "horseback", to je žila čistega kamenja, debela od ene inche do 15 čevljev in več ter sega od stroga do tlaka. Primerjam slovenski Kras, kjer so pridne roke zmošle velike zidove kamenja vse križem, med temi zidovi pa obdelavajo zemljo. Tudi ta "horseback" so zmošle elementarne sile ob času (ali prej), ko se je formirala premovalna žila.

V okolici tega okrožja je naseljenih mnogo naših farmarjev. Nekateri farmarji že četrto stoletja in več. Največ pa se jih je naselilo v zadnjih desetih letih, ko je prišla pojamati premovalna industrija in so videli, da nimajo kaj več pričakovati od premovalnikov. Nekateri še opravljajo oba poklica, poleti so farmarji, pozimi premovalni. Uspeh kmetijstva je največ odvisen od ugodnega vremena. Ukvarjajo se tudi z živinorejo, mlekarstvom in mnogi tudi v večjem obsegu s koksiranjem.

Da je koksirjenje zelo uspešen poklic, naj navedem sledeči komični slučaj. Pride okrajni cenilec osebne lastnine. Razen drugih stvari vpraša gospodinjjo (ki je bila sama doma), če ima jo tudi kokaš. Žena mu pritrudi. Vpraša koliko. Žena mu odgovori, da okrog dva ducata. Cenilec, prijazen in zgovoren, povpraša, ali so dobre jajčarice. Žena mu potrudi. "Koliko jajec dobite dnevno?" Žena, nekam raztresena, hitro odgovori: "Okrog 35 do 40 jajec." Mož se je hudo mušno namuzal, ker pa ni bil slab človek, ni več vpraševal o jajcih.

Pred kratkim se je v Pittsburgu, Kans., vršila obravnava proti Pittsburg and Joplin Railway Co. radi neke odškodnine. Obravnava je bila suspendirana za uro in pol, ker so odvetniki skušali doseči sporazum, kar se jim pa ni posrečilo. Sklicali so zopet porotnike za nadaljevanje obravnave. Toda porotnikov je samo enajst. Kje je še eden, pod imenom Melvin Lacey? Sodnik ukaže, naj ga poiščejo. Končno ga najdejo v spodnjih prostorih ležedečega na tleh in pljanega kot klada. Obravnava je začasno končena. Sodni proces pa se je obrnil proti pljanemu Laceyju, češ, to pa vendar ne gre, da bi se ga kar takole navlekli, pa še na sodišču, v službi justice. Skandal za suhi Kansas. Pa mu je sodnik prisilil 30 dni nazaj v spodnje prostore.

Frank Erlach.

Collins soc. kandidat za kongresnika

Chicago. — John M. Collins, veteran socialistične stranke, je bil imenovan kandidatom za kongresnika v sedmem distriktu.

Mednarodno združeno gibanje

Piše naš ljubljanski dopisnik

Mednarodna združena zveza, združena internacionala, ki je matica svetovnega združenega gibanja in je včlanjenih v njej mnogo združenih zvez vseh svetov, iz vseh držav, z vseh in zahoda, severa in juga — spremlja kot voditeljska mednarodno združeno gibanje ter obvešča o važnejših dogodkih gibanja svoje združnike preko svojega posebnega informacijskega glasila "Združeno poročevalstvo", ki izhaja kot rokopis v treh jezikih, v nemščini, francosčini in angleščini. (Nadov: Co-operative News Service, 14 Great Smith Street, London, S. W. 1). Letos je izšlo že šest obsežnih števk.

Iz tega glasila naj v kratkem poročamo o važnejših napredkih v združenem gibanju raznih držav. To zato, da se prepričamo, kako zmogljivo se razvija združništvo v vseh državah, ne glede na to, kakšna oblika vlade je v dotičnih državah, ne glede na njene gospodarske položaje in ostale razmere. Združna misel ima za vse svoj del in povsod deli blagoslove.

Vzemimo kar na slepo tu pa tam nekaj izvlečkov nekaterih držav. O združni zvestobi nam pričajo severne države, ki so sicer majhne, a imajo zelo razvito združništvo. Vzemimo

DANSKO

Danski združniki imajo svojo centralno nakupovalno združbo z imenom Velenakupovalna združba (okrajšano V. z.). Kako zvesto so vse združbe tej svoji nakupovalni centrali priča dejstvo, da so danske združbe v l. 1928 prodale za 163,586 kron raznega blaga. Nakupili so v omenjenem letu vsega skupaj za 131,532,949 kron blaga. Od svoje nakupovalne centrale V. z. so nakupile združbe (1,604 po številu) blaga za 111,406 kron — ali z drugimi besedami: skoro vse blago, ki so ga te združbe prodale konzumentom, so združbe nakupile od svoje V. z. — Kaj pomeni to? Da živi združništvo povsem samostojno življenje in ni odvisno od kapitalističnih veljdev. Posledica? Privatne veljdevke pešajo in se boje združništva. Združništvo pa uživa svoje spoštovanje. Ta zvestoba danskih združnikov je vzgledna.

Da to severno združništvo tako uspešno raste, je mnogo pripomogla tudi amotrena propaganda združne misli in nazor — pojasnjevanje združnih blagodat. Da so v tem severni združniki spretni in znajo izrabiti sredstvo za združno izobraževanje množic, kaže

ŠVEDSKA

Našim združnikom izobraževalnim delom. Zgodnja leta s pridom izdeluje filme z združno vsebino. Tako je za letošnje novoto švedska združna zveza izdelala nov film. Film kaže, koliko premore združba. Ozadje vse igre je železna industrija ter življenje delavcev. Junak filma je mlad kovač, ki se bori s svojo revščino in slabim življenjem. Ob stran mu zvesto atopi za druga, z njo je močan in z njo tudi zmaga. V filmu nastopajo poklicni igralci kakor tudi navadni delavci železne industrije. Še dalje je šla v tem

RUSIJA

ki je s svojo filmsko industrijo, bodisi kot umetnostjo, bodisi kot reklamnim sredstvom, dosega sline razmahe. Sami za združnih filmov je izdelal Centrosouz 21. — Centrosouz ima svoj filmski oddelek; ta ima v načrtu za 1930 leto izgotoviti 25 novih združnih filmov. Kako se združni gibanje razširja v Rusiji, ne le evropski, ampak tudi v prekursijski, prav v srcu Sibirije, kjer je pred letom bila še divja stepla ali tajga in gozdovi — o tem bomo poročali kdaj kasneje podrobneje.

Pridobitev ton-filma pa bo dala svoj davek tudi združništvu. V Angliji so združniki že sklenili izdelati več združnih zvoknih filmov.

Slošno konzumno društvo v Madžarski
Združna organizacija madžarskega delavstva javlja v svoji

bilanci za l. 1929, da je promet združbe narasel spet za 8.30%. Ta porast je tem bolj zadovoljliva spričo dejstva, da je nakupna moč delavcev v preteklem letu znatno padla in da se je brezposelnost znatno povečala. Združba je kljub temu porastla. Zabeležiti je treba tudi sklep združnih združ, da ustanovijo 500 združnih skladišč žita.

Združniki v

Spaniji

so ustanovili letos novo združno šolo, katero vodi Fabra Ribas, znan združni delavec, urednik mesečnika "Informaciones Sociales" in zastopnik Mednarodnega urada dela. Smoter šole je, okrepiti združbe in jih razširiti. Z istim smotrom hočejo poslati širno države tudi potujoče združne učitelje, ki naj v raznih vaseh in mestih, zlasti industrijskih centrih izobražuje ljudi v združni misli.

Združno gibanje v Spaniji ima velik ugled in je na Mednarodni razstavi v Barceloni bilo mnogokrat odlikovano.

Da pa združništvo ni doma

le v Evropi, naj zabeležimo tudi

novice o gibanju združ na

jugu in vzhodu.

Židovske kolonije

Palestine,

ki so organizirane največ na združnih temeljih, doprinašajo delu veliko gospodarsko korist. Tipična združna kolonija je v Nuriu, ki so ga kupile kolonije pred kakimi 10 leti. Pokrajina je bila zelo močvirna in nezdružna, a združniki so močvirja posušili, zravnali griče in tako spremenili pokrajino v rodovitno. Naselilo se je vanjo 6 naselbin s 1,514 dušami, ki zdaj obdelujejo polja. Posedujejo krog 1,200 glav živine ter prodajo letno krog poldrug milijon litrov mleka. Bavijo se tudi z zelenjavo in sadjem, z vinom in perutnino, kar vse spravljajo na trge Jeruzalema, Damaska in Kalra.

Celo

Južna Afrika

beleži velik uspeh združnega gibanja. V južni Afriki je bilo lani 419 združ s 50,444 člani. Od teh združ je 405 poljedelskih in 14 konzumnih. Članstvo je lani naraslo za 1,441. So različne vrste združ: združbe se bavijo s prodajo medu, volne, lesa, novejih peres, vina in tobaka itd. Največ članov pa imajo konzumne združbe.

Naj omenimo še o združni prodaji sadja v

U. S. A.

Mnogo nad polovico ameriške citronske "žetve" je bilo prodano preko raznih združ v Kaliforniji, Floridi, Alabami in Teksasu. Ena največjih združnih podjetij te vrste (Fruit Growers' Exchange) v Los Angelesu je natočila na ladje približno tri četrte vse "žetve", namreč 71% celokupne oranžne "žetve" in 89% citrone.

Združna velenakupna družba vzhoda Amerike, ki je začela poslovanje preteklo leto, je v prvih desetih mesecih svojega poslovanja prodala blaga za \$203,756. Skoro tri četrte tega zneska odpade na živila, zlasti moko, sirovo maslo in kavo.

Zelite še mogoče Sibirijo? Naj navedemo povsem neznan nam republiko

Tannu-Tuva,

ki leži prav ob meji Kitajske in je bila od čarake Rusije zavzeta, ruska revolucija pa je iz pokrajine napravila samostojno sovjetsko republiko, ki stoji izven SSSR. Tu je združno gibanje zelo razvito, dasi je še povsem mlado in je centralna združba Tuve pristopila šele pred kratkim v Mednarodno združno zvezo v Londonu. Združba je bila ustanovljena l. 1924 v glavnem mestu Khyssil-Khoto in ima danes že 20 panog v raznih delih republike. Združba je močna kar kaže že število 120 nastavljenec. Združba je prodala zadnje poslovno leto svojim združnikom za 1,868,000 rubljev blaga, produkcijska prodaja za svoje člane pa je znašala 512,000 rubljev.

Tako sega združno gibanje od vzhoda do zahoda in polaga svoj venec miru in solidarnosti krog cele zemeljske oble.

Narodna mladinski list, najboljše mesečnik za slovenske mladenčice

Dr. Anđi Konvalinka-Tavčar

Otrok in njegov apetit

Druga mati hrani otroka nepravilno iz samoljubja. Daje mu neprimerno velike količine, ne drži se zdravniških predpisov, ki jih je dobila v posvetovalnici — samo z željo, da bo otrok velik in debel, da bo tehtal pol kile več, kot enako stari otrok njene prijateljice, da se bo lahko z otrokom postavila. In kaj pomeče dojenčkov žolodca na to preobremenitev? Dojenček prične bruhati, najprej samo včasih, kmalu redno, po vsakem pitju — otrokov žolodec je valed preobremenitve zbolel na kroničnem katarju žolodca, apetit je zginit. Drugi otroci reagirajo na preobremenitev žolodca z obolenji kože in sluznic. Pjavijo se izpuščaji po obrazu in telesu, ki s tudi napram zdravljenju zelo trdovratni — mučijo otroka mesece, celo leta z močnim srbenjem. — Zato naj bo materam, ki hočejo ohraniti dojenčka zdravega in pri apetitu, kot glavno pravilo, red v prehrani, to je hranitev dojenčka ob določeni uri, lepo na vsake tri ure. Vsaj pred tretjo uro se žolodec ne izprazni in je dovanje hrane v tem času naravnost škodljivo. Če pa dojenček iz kateregakoli vzroka svojo normalno količino ni hotel ob do- ločeni uri zaužiti, naj se ga ne sili k pitju; pri prihodnjem obroku, mu bo tek tem večji. Če pa pravilno hranjen dojenček nima teka, naj se ga nese k zdravniku v preiskavo, ker je gotovo tem vzrok bolezni. Zdrav, pravilno hranjen dojenček je vedno pri apetitu.

Preidem od dojenčka na malo dete. V tej malodetinski dobi nastopa apetinca že mnogo pogostje. Naravna prehrana dojenčka v prvih šestih mesecih je mleko, a pozneje mu taisto ne zadostja. Telo raste, se razvija in potrebuje za svoj razvoj razne snovi, ki se nahajajo v zelenjavi, sadju in ki jih v mleku manjka, oziroma jih je v nezadostni množini.

Zato se dajejo otroku že v 3. mesecu dodatki v obliki sadnega soka, v 6. mesecu se različne prikuhe. In tu vidimo mnogo napak. Mati se pritožuje, da otrok noče nobene juhe, nobenih prikuh, nobenega sadja, samo malo mleka: In če natančneje vprašam koliko mleka; mi pove mati, da mu poleg juhe, prikuh in sadja valji še dnevno nad liter mleka. Ne pomisli pa, da ima ta količina mleka toliko hranilno vrednost, da zadosti celodnevni potrebi hrane, da pri tej količini mleka otrok z najboljšo voljo ne premore še juhe in prikuh. Marsikateri otrok se sploh ne more navaditi na juhe in prikuhe, ker mu mati vedno, če otrok gosto hrano odkloni, da končno le mleko iz strahu, da ne bi ostal lačen. Vsak otrok ima pri prvih žlicah prikuhe nekako averzijo do te slane, goste jedi, ker je navajen samo na sladki okus mleka. A če je mati konsekventna, se otrok v nekaj dneh navadi tega novega okusa; a potrpljenjem in vztrajnostjo in s tem, da mu ne da samo mleka. Z lakoto bo prišel apetit in otrok se bo poprijel tudi juhe in prikuhe.

Ne morem dovolj naglasiti, kako pogosto je ravno mleko krivo pomanjkanju teka v tej dobi, vse preveč enostranska hrana, ki mora slednjič privedi do vseobče stavke prebavnih organov; nastopijo, apetinca, zaprtje in drugi bolezenski znaki. Ker pa sestava hrane v tej dobi ni tako enostavna, ponovno svetujem materam, da se v tem oziru obračajo na posvetovalnice, ki stojijo pod zdravniškim nadzorstvom. Ravno tako, kot enostranko prehrano z mlekom, moram kritizirati lahkomišno ponujanje in dovoljevanje sladkorčkov in oklade. Razumljivo, da otrok ljubi te reči radi prijetnega okusa bolj, ko juhe in kašice, a razumeti mora mati, da je to otroku le v škodo.

Sladkor sam ni brez pomena na izločanje žolodnega soka. Apetit preneha polagoma. Velikega pomena je sladkor tudi radi kvarnega vpliva na otroško zobovje, zlasti trdi sladkor. Otroci imajo navado, da drobijo sladkorček s svojim krhkim mlečnim zobovjem; tako nastanejo mehnično defekti, pri nezadostni negi v tem primernem kemičnem okolišču karles ali zobna gnoba. Zobovje ima pri prebavi važno vlogo, kateri je kos, samo če je zdravo. Naziranje, da mlečnega zobovja, ki itak izpade, ni treba negovati in popravljati, je napako. Bolno zobovje hrano premalo razkosa in žolodec, ki se mu podaja stalno premalo zmlata hrana, končno zbol in apetit izgine. Enako škodljiva za zobovje je tudi oklada, ki je močno zatvortljivo sredstvo. Otroci, ki trpijo na zaprtju, imajo večkrat glavobol, kre v trebuhu in pomanjkanje teka.

(Dalje prihodnjik.)

Ameriško življenje

149.

Kandidat je dokazal, da je moker

Anton A. Filiplik v East Chicagu je bil kandidat za državnega senatorja. Imel je vohni shod, na katerem je na dolgo in široko razlagal svoj politični program in končno je prišel na sledečo točko:

"Vsi ste se silali, da sem jaz moker. Ampak jaz nisem eden onih, ki so mokri le na jeziku, v žolodcu so pa suhi kot goba. Lahko vam dokazem pri tej priliki, da sem jaz moker na zunaj in znotraj in na vseh koncih in krajih."

Po teh besedah je segel v žep in potegnil stekleničko knopaa, katero je odmašil in najprvo je užgal svepenko in pritikalni odprtini, da dokaze, da ima tekočina visok odstotek alkohola. Pokazal se je vianjev plamenček. Nato je nagnil stekleničko in jo izpraznil na en dušek...

Vesti iz Jugoslavije

(Poročevalski biro Prosvete v Jugoslaviji.)

TOPOVI IN ZVONOVI SO IZ ISTEGA MATERIJALA

Zvon za v vojni padle farane. — Zvon naj 70 let

Ljubljana, 13. maja 1930.

V Vačah so hoteli slediti zgledu drugih far, ki kar tekmujejo, katera bo prej postavila spomenik v vojni padlim faranom. Te cerimonije se silno rade vrše, mnogi jih podpirajo. Ni radi spomenika, ampak radi govorov in emocij, v kateri krenejo vse take "proslave". Svetovna vojna je vsaki fari pobrala mnogo fantov in mož, ki zdaj nimajo grobov. Treba je postaviti pri cerkvi spomenik ali vsaj spominske plošče, da bodo pred njimi priglivali svoji v verniki sveče za mir pokojnikov duš.

Tako govorijo. In potem nabirajo tisočake, izberejo kamen in obliko, postavijo ali vzdajo spomenik ali ploščo, pridejo razni veterani, ki govorijo o grozotah vojne — če so odkritosrčni — ne pozabijo pa prisegati, da je treba vedno braniti domovino. To se pravi, treba je vzdrževati v ljudeh duh militarizma, duh junaštva in junaške smrti.

Na Vačah so prav tako sklenili postaviti svojim žrtvam iz svetovne vojne spomenik v kakršni obliki: 58 mož in fantov je pobila vojna. Kakšen spomenik naj postavimo? Pa so se spomnili, da cerkev še nima zvona, ker so ga morali dati za časa vojne vojaškim oblastem, ki so potem iz njih vili valove topov, morilno orožje svojim faranom. In so pogruntali: v počestitev padlih kupimo nov zvon za cerkveni zvonik.

In so sklenili in ukrenili.

V nedeljo 11. maja je bila blagoslovitev novega zvona. Vas so seveda zavili v slavo, in zelenje ter izobesili zastave, postavili so mlaje — kmečki fantje zmerom radi postavljajo mlaje — povabili gošče, da jim bodo okrogleg igrali, povabili stare vojaške, f. t. d. Dekan sam je blagoslovil zvon, nakar so ga dvignili v zvonik, kjer naj vsako sredo popoldne do 2000. leta zvonijo v spomin padlih. Potem je bila prosta zabava, rudarska "plehmuzika" iz Zagorja je igrala, plesali so in vriskali, pili in peli ter ponoči pijani taval domov.

A dekan je tudi govoril: Kako so naši fantje in naši možje v vojni na galitski in italijanski fronti hrepeli po zvonjenju domače cerkve f. t. d. Saj niso dolgo hrepeli, ukradli so jim zvonove ter prelili v topove in tako so imeli vojaški domače zvonove pri sebi, imeli so topove iz blagoslovljenih zvonov. Blagoslovljena morija in ljubezen do bližnjega. In farani, svoji padli žrtve, so zdaj kupili zvon, da ga o priliki prve bodoče vojne spet lahko preljujejo v top.

70 let naj bi ta zvon zvonil v čast padlih. V 70 letih bo že bogve koliko vojn, bogve koliko zvonov bodo lahko spet kupili in blagoslovili v spomin padlih ter jih nato porabili za topove, da bodo spet žrtve vojne in da bo treba novega spominskega zvona, pa spet top, zvon, topovi, zvonovi f. t. d. — tako pojde vse do slej, dokler ne bodo spoznali, da je treba zatreti duh militarizma in zasvoščiti vsako priliko, kjer se ta duh goji.

Rimski grobovi na Tržaški cesti

Ljubljana, 13. maja 1930.

Vaško pomlad, ko se prične gradbeni sezona in kopijejo stavbišča, slišimo o pogostih izkopih starih grobov, spomenikov, celo starega denarja, trupel ali okostij, če dokaj dobro ohranjeni. Tedaj ima ljubljanski muzej dela vedno dovolj in vsako leto prinese tudi kaj važnih izkopov.

Znano je, da so tod svoje čase gospodovali Rimljani; znano je, da so Rimljani zgradili veliko in lepo "bela cesto" iz Trsta do Dunaja; znano je, da je v Trstjanu ob najvišjem klancu te ceste, ohranilo to ime še iz rimljanske dobe; znano je, da so v Trstjanu nahajali ruševine malone cele vasi in da je največ rimskih kamnov in zidov v ljubljanskem muzeju prepeljan iz Trstjan; in znano je, da ljubljanski gradbeniki izkopujejo največ najdenin

baš ob tej cesti in sicer na delu, ki nosi ime Tržaška cesta in ob kateri leži prijazna, pomladna kolonija zadruga Stan in Dom.

Mnogo takih izkopavanj vodi muzej sam, mnogo pa jih vodijo tudi privatniki sami in ti imajo prav lepe zbirke izkopov. Mnogi kopijejo v svojih vrtovih in pri tem kaj izkopajo.

Eno najvažnejših najdišč je na vrtu dr. Jemca na Tržaški cesti. Oče dr. Jemca, vpokojeni poštni uradnik vodi ta izkopavanja ter ima doma celo zbirko izkopov. On sam je že v mladosti videl, da morajo biti na vrtu rimski grobovi. Obzide stare Emone je blizu, in ko so pred leti kopali temelje za tobakovo tovarno, so našli na grobove. Delavci so mislili, da bodo našli v njih kaj zlata in so vse to razbili, tako da ni ostalo malone nič ohranjenega. Ko je Jemec stopil 1922. leta v pokoj, je začel kopati na svojem vrtu ter tudi imel srečo. Izkopali je doslej že 15 grobov. Rimljani so imeli navado, pokopavati ljudi blizu glavnih cest, kakor je bila tedaj to Tržaška cesta. Večina grobov je bila sestavljena iz šestih glinastih žganih plošč.

Med drugim je našel tudi grob iz celega kamna izdolben. Kamen je apnenec in so ga Rimljani lomili v Podčetrje.

Rimljani so ponavadi zelo radi sežigali mrtvece, pepel pa shranjevali v žarah. Krog žare so potem položili razne posodice z dišavami, zlate prstane, svetiljke, kakor tudi nekaj denarja, da so lahko z njim plačali brodarja Haronu, ki jih je prepeljal preko reke pozabljenja.

Jemec ima doma celo vrsto žar in drugih posodic, ki jih je izkopal na svojem vrtu. Našel je med drugim tudi star denar, ki izvira deloma iz dobe pred Kristusom, deloma po Kristusu.

Gostilničarji proti pivu a za svojo pivovarno. 3-dnevni bojkot piva?

Celje, 12. maja 1930.

Danes so v Celju zborovali gostilničarji, delegati gostilničarskih zadrug dravske banovine. Da so se zbrali, je predvsem povzročilo stanje gostilničarjev z ozirom na pivo in njegove cene ter radi gibanja za ustanovitev lastne pivovarne v Laškem.

To gibanje je vzporedno z gibanjem, ki so ga imeli pred mesecem zagrebški gostilničarji. Gostilničarji smatrajo, da radi novih davkov in visoke cene piva ne zaslužijo dosti pri prodaji piva ter zato zahtevajo od pivovarjev, da znižajo cene piva. V tem vidijo izhod iz te — "krize". Zagrebški gostilničarji so namenjavali vpriporiti celo pivski štrajk t. j. da bi ustavili prodajo piva, dokler ne bi pivovarne znižale svojih cen. No — to jim ni uspelo, prehud je bil odpor med ljubitelji piva in tudi solidarni, ker je pri pivu vsekakor vsaj toliko zaslužka, da se izplača točiti, pa tudi gostilničarji se tako jočejo.

Na celjskem zborovanju so poročali odborniki Zveze gostilničarskih zadrug, da je pivovarna Union v Ljubljani pripravljena znižati cene piva za 10 do 15 Din pri hl. K temu poročilu se je vnela živahna gostilničarska debata, češ da morajo pivovarne prevzeti tudi vse trošarinske poviske, ki so bili naloženi gostilničarjem v zadnji dobi, tako n. pr. banovinska taksa in vse občinske doklade na državno trošarino. Gostilničarji so tudi sprejeli resolucijo v tem smislu.

Drugo važno vprašanje na zborovanju je bila lastna pivovarna, ki jo nameravajo gostilničarji ustanoviti v Laškem. To pivovarno bi vodili sami gostilničarji s svojo Zvezo gost. za drug ter bi točili le pivo te tovarne. V ta namen so že razpisali subskripcijo, ki je prinesla v fond že 9.2 milijonov dinarjev. Eno pa jim kani vse počete: pivovarne se smatrajo po obrtnem zakonu za industrijo in daje donosno poštvo za pivovarne ministrstvo. Gostilničarji zahtevajo, da se obrtni zakon spremeni tako, da sme izdajati koncesije za pivovarne prvostopna obrtna oblast, ne pa ministrstvo.

Med zborovanjem so telefonično govorili s pivovarno Union v Ljubljani ter ji sporočili za-

hteve, da prevzame trošarinske doklade in uniži cene piva kot obljubljeno, kar pa je pivovarna odbila in se ni marala spuščati v nikake daljše razgovore.

Zborovalci so na temelju tega sklenili, da 18., in 20. t. m. ne bodo točili piva v vsej dravski banovini. Končna odločitev te akcije pa še ostaja posameznim gostilničarskim zadrugam.

Pomladanske slike iz Ljubljane

Ljubljana, sredi maja 1930.

Tako prekleto težko prihajamo v maj, nikakor nam ne uspe, da bi bili prepričani, da je maj s pomladjo v deželi. April je bil lepši. Maj pa je pušto začel in v tem znamenju posušbe je ostal vse te dni. Od časa do časa se vsuše z nebo, ne mnogo, le toliko, da skazi ceste in zrak ter da pokrije nebo. Zjutraj je nebeško lepo jutro, odpoldne pa se že privale oblaki od Krima in spuste nekaj božje vodice. Tako je bilo prejšnji teden kar občutno hladno, deževalo je, v planinah pa je snežilo. In zdaj če posije solnce pa greš po Miklošičevi cesti, ki je odprta prav proti Kamniškim planinam, vidiš, kako se bleste planine v novem snegu, hladni veter zapiha od tam in kar zdi se ti, da bi moral na vogalu ulice stati še kostanjev ter peči svoje maroni, dočim vozi po cesti sladolezar svojo barčico ter prodaja sladolede.

Tako je. Pa poreče kdo, ali ni v Ljubljani in Jugoslaviji drugačnega novega, kot to? O da, mnogo novega, poleg grdega vremena so še druge grde reči — toda "kdor govori tak ne sme, ta vreme hvali" al' tožili. i. t. d. Še dobro, da je vreme grdo, čež to vsaj lahko zabavljamo.

Ljubljanski grad.... Sredi mesta se dviga, hrib je porastel z drevjem in grmičevjem, drevo-redi so na vrhu, kostanji ter Regalijev smrekov park. Tamkaj bi že moralo biti malo več pomladi, vsaj nekaj tega, kar služi pomladi za rekvizite. In tudi je, če pogledaš krog gradu. Vsaj nekaj malega.

Prav pri gradu samem, pa je je malo.

Zdaj bo že skoro tak čas, kot lani, ko sva stala s Peruškom ob grajskem obzidju ter gledala ozke zamrežene line z rešetkami. Poprej so bile celice, ljudje so bili za jetnike v njih, zdaj prebivajo v njih ljudje. Debel je zid, globoko je do line, težko pride pogled od znotraj ven do zelenja, ki raste ob grajskem bregu. Znotraj gradu je dvorišče, na njem se igra bolehnica deca na soncu, ženske so napele od drevesa do drevesa vrvi ter obesa- sajo-nanj perilo, ob vsakem vzponu se zdi, da vzdihnejo, nekje v prvem nadstropju celice igra nekdo violino, vadi se, v gimnaziji hodi morda, pa hodi z njim bolj na grad s svojimi mračnimi sobami kot na gimnazijo in da bi sam sebe gojil se je šel učiti violine, zdaj vadi in vleče monotone glasove in nič ne ve, da je solnce in da je vsa njegova violina ena sama tožba.

Tako je bilo, ko sva stala s Peruškom ob obzidju. Perušek je gledal, zagledal ob bregu bezeg in njegove čudovite grozde, če zelenih sadov in se začudil:

"Joj tu pa bezeg raste."

Zdaj je tak čas, Perušek, da bržkone spet kdo igra v gradu, saj je pomlad privonjala iz gozda na parobku, zdaj je spet čas, ko bezeg cvete in tvori nasprotje je temnim linam ječ, koder staja, češ da morajo pivovarne prevzeti tudi vse trošarinske poviske, ki so bili naloženi gostilničarjem v zadnji dobi, tako n. pr. banovinska taksa in vse občinske doklade na državno trošarino. Gostilničarji so tudi sprejeli resolucijo v tem smislu.

Kdaj pride, Perušek, spet gledat naš žalostni grajski bezeg in mehko solnce z naše dežele?

Grem po predmestni ulici, po eni tistih ulic, kjer je na eni strani polje, na drugi so v presledkih hiše, ob robu pa teče jarek in v jarku stoječa voda, iz katere moli plevel.

Iz neke hiše je stopila ženska, delavka, bosa je bila, pogledala je po ulici gori in doli ter stopila počasi po cesti. Morda k sosedu, ali pa na travnik nabirat regrat, ker ima predpasnik zavihan k pasu.

Ne. Ko je stopila iz jarka, je držala v rokah ovelo nageljne in druge cvetlice, ki jim ne vem imena in kakršne dobi le v cvetličarni. Nekdo jih je zavrgel, morda jih je dal kdo iz mesta kakemu dekletu iz predmestja, ta pa jih je vrglo v jarek s svojimi ponosom vred. Ženska je zdaj dvignila to cvetje iz jarka, smejala se in se vrne v hišo. Vtaknila jih bo v vodo in postavila na okno. Mož se vrne z dela in se bo čudil.

Tako najdejo v predmestju ljudje pomlad v občestnem jarku.

PRIMORSKE NOVICE

Nekaj novih prevedb primor- kov v Trstu: Angliov Angiolari, Brezovšek Bersoni, Brezovec Brezzi, Celigoj Celio, Kogoj Coggi, Dvorak Cortigiani, Glazar Gazzeri, Gruđen Gordeni in Cordelli, Krkoč Cerchi, Krajc Carai, Lozej Losetti, Merlak Merlati, Nabergoj Naverri, Schweifberg Sulfina. Zadnik Zadini, Zajc Satti, Zelen Gelli, Zgur Sicuri, Zolgar Solgari.

Trg Senožec je imel v dobi, ko še ni bilo železnice med severom in jugom, svoj pomen kot postajšče v vsem prometu. Ne-koj je bilo v Senožecah glavno sejmšče za sol, po katero so prihajali celo iz štajerske dežele. Pivovarna je v Senožecah delovala dobro precej časa in senožecsko pivo "Adrija" so poznali celo v Indiji in na Kitajskem. V Senožecah je bila sodnja in davkarja. Povojni časi so hudo zadeli Senožce. Tri trgovine so v Senožecah in štiri krčme. Mnogo ljudi se je izselilo. Prometa ni nobenega. Senožčani, ki jih je okoli 840 v 190 hišah, se bavijo danes s poljedelstvom, živinorejo in prodajo drv.

Na Reki je bil nedavno zavljuden največji hotel "Europa". Hotelir je prodal na dražbi pohištvo 130 sob za 58.000 lir, da je mogel plačati zaostalo dolžno stanarino. Leta 1929 je imela Reka 15 hotelov, od teh šest prvostajnih. Danes je na Reki le še en hotel, ki zasluži to ime, to je Royal. Vodi ga hišni lastnik sam, ker ne more dobiti najemnika.

"Banca Nazionale del Lavoro" je postala znana v Julijski Krajini po prevzetju tržaške in goriske podružnice Ljubljanske kreditne banke. Poročilo upravnega odbora za preteklo leto pravi: "Izvršujoči vladna navodila smo pridobili mnogo klijentov med drugorodnim prebivalstvom. Da se zajamci uspešno delovanje v vseh kreditnih zadevah, posebno v kmetijstvu, smo prevzeli najprej podružnico Ljubljanske kreditne banke v Gorici in potem podružnico v Trstu." Banki je določena glavna vloga pri notranji kolonizaciji v obmejnem pasu.

J. K.

ČRKOSTAVCI

Črkostavci so ljudje z bojnim vrtnami, ki se čudovito razvešajo v najglobljih podzemskih kletih, brez solnčnih žarkov in njihove svetlobe. Izmed mnogih vrst se posebno odlikuje njihova stanovska zvestost, ki je zrasla po dolgoletnih izkušnjah, da se bohoti v nove vrhe. Bržkone zato, ker ne prodere svetloba dneva v njihov stan, si lažejo za- dočenja na drug način, da za- delajo vrzel svojega hrepenenja.

Črkostavci so mojstri v svoji stroki. Vse, kar tiskaneza zagleda beli dan, vsak miselní zarod tisočih glav, črke ki jih natočijo uredniška klavdica, in teh je na kupe, dopisniki, debatorji, pisarji, val doprinalajo reden tok materiala, ki mora skozi roke črkostavcev. Ni čuda, da njihova stanovska zvestost raste, napaja vse z enim neupogljivim duhom, ki zanikuje, izpušča, ob- brača in daje miselnosti v novo smer. Zato ne gre, da bi človek z njimi prišel v nasprotje. Ampak jaz nimam ničesar ne odpuštim.

In potem, ako je pomota v listu le pregorostane oblike, se uredništvo zavzame zanje in se njim v prilog odreže: "V števil- ki 13 pod naslovom "Za našo na- rodno stvar" je muhasti stroj v drugem odstavku vrnil pomoto. Pravilno bi se moralo glasiti: Anton Baron iz Zapotokov je daroval 100 dol. za rumunske si-rote in ne za rimske, kot je bilo poročano. Toliko v naznanje, da ne bo nerazporazumljenja med darovalci."

In tako si občinstvo misli, ta-ko sem mislil tudi jaz, da je le stroj tisti, ki uganja pomoto in se mu obežajo na vrat njegovega telesa. Telo gotovo da ima, ker drugače ne more delati tiskov- nih pomot. Kaj pa, ko bi mu kdo vrnil še ono drugo bitje, ki sta- nuje in prebiva v živih organiz- mih, več in manj, in bi ga posta- vil v bojni meteh med dvome in vihr?

Potrkal sem na vrata tiskarne in izrazil slugi željo ogledati si čudoviti stroj, na katerega se zvrča pomota in se ga hoče pre- leviti v upornika. Sluga je mig- nil in stopil sem za njim. Giba- nje strojnih členov, brnenje ko- les mi je uglišilo sluh, da sem opustil mnogo vprašanj, katere sem hotel staviti slugi.

Obstala sva ob tiskalnemu stroju. Sluga je obrazložil nje- govo funkcionalno, se radoval mo- ji začudenosti ob pogledu na stroj. "Čel človek je", sem rekel. To so roke, s katerimi odmika tiskane liste, usta, katere s po- ljubom dvigajo nove strani pa- pirja in ga nosijo tiskalki v dlan. Te kluke in krivi členi drogova- ja so kakor pri človeku.

"Ali ste zadovoljni s njegovo službo?", sem vprašal slugo. "Popolnoma", je odgovoril in znojna kaplja mu je zdrnila z lica. Včasih se nekako upre, to- daj ga je treba nagovoriti in mu upornost mine.

Potem me je peljal dalje. Sla sva mimo dolge mise obložene s ploščami črk. "To je črkostavni oddelek", de sluga in mi odrine ploščo, da jo predčim. "Ta po- sel je tešak, neprijeten," mu ko- izjavim, gledajoč narobe stav- ljene črke. "Črke staviti narobe je težkoča", pristavim. "Človek se priuči", me je tolažil. "Kaj bi ne mogli staviti črk po ob- čajnem redu, tako kot stoji v knjigi?" sem nadlegoval. "Po- tem bi se tiskalo narobe", me je pončil sluga.

"Narobe, pa je potem ravno prav".

"Kaj bi ne bila priprostejša metoda staviti črke od zgoraj navzdol, pa bi prišlo ravnotako prav in bi ne bilo narobe? Vaa- ka črka bi imela svojega dvoj- nika na drugi strani", vprašujem. "Rabiti moramo, kar ima- mo", de sluga in se ozre po stro- ju v dvomu, li še vđano služil. Koj nato pa je stopil tja in ga začel dramiti, govoriti: čemu ne rabi obeje rok?

Stroj je odpovedal zlaganje li- stov. Upornež! Jas pa sem se za- hvallil slugi in odšel, misleč — na teškoče črkostavcev. Sedaj rajši oproščam črkostavcem pomoto, saj sem videl, da je stroj mu- haat in kriv. Vem, da ne boš ti- skal teh mojih črk: vem tudi, ako bi jih tiskal, bi še bolj u- porni duh zlezal vate. Vseeno bod' pozdravljen, upornež iz že- leza.

Blanton se vrnil v kongres

Washington, D. C. — R. Blan- ton, ki je bil pred dvema letoma poražen, ko je kandidiral za zveznega senatorja v državi Texas, je spet prišel v kongres kot član nižje zbornice. Blanton je znan nasprotnik organi- ziranega delavstva in je zapra- vil mnogo denarja za svojo izvo- litve. — Proti njemu je nastopil kongresnik Clancy iz Detroita, ki je predložil resolucijo, da zbornica ne prizna Blantonu se- deža, dokler je v teku proti nje- mu preiskava radi volilne ko- rupcije. Resolucija je bila iz- ročena zborničnemu volilnemu komiteju.

Trinajst norcev ubilo iz norčianice

Ionis, Mich. — Iz tukajšnje- ga državnega zavoda za krimi- nalne blazneže je te dni pobeg- nilo trinajst jetnikov, katerih še niso dobili. Med begunci je pet morilcev. Vsi so oboroženi z noži in britvami. Okoliško prebivalstvo je v paniki.

Podjetniki groze

Plainfield, N. J. — Stavbin- ski podjetniki so zagrozili to- varskim delavcem, ki so zastav- kali, da v bodoče ne bodo več priznali unije. Podjetniki so do- bro organizirani in se priprav- ljajo na kampanjo za odprto de- lavstvo.

Stari časi

Gospodinja (otožno): Ah, kje so tisti lepi časi, ko so bile služ- kinje še tako dobre in poštene! Služkinja: J no, kaj se če! Vzel jih je vrag hkrati s dobrimi in poštenimi gospodinjami.

PODATKI RICHMAN BROTHERS OBLAČILNE INDUSTRIJE

OUR FACTORY IS IN YOU

NO MIDDLEMAN

RICHMAN BROTHERS CLOTHING STORES

114-116 S. STATE ST.

4011 W. MADISON AVE.

3220 LINCOLN AVE.

Leta 1879 se je ustanovila naša tovarna v Clevelandu, Ohio, kot izrodek male trgovine v Portsmouthu, Ohio, kjer je začel moj oče izdelovati dobro obleke pred sedem in sedemdesetimi leti.

Od tega dneva do danes smo vedno izdelovali fine obleke. Iz- boljšali smo kakovost in dodali vrednosti v blagu, leto za letom ved skušnje in večje ugodnosti so nam pripomogle k izboljšanju našega podjetja.

Mi ponosno prodajamo obleke pod našim imenom... stojimo zadej za jamstvom, ki ne le stoji a našo dolgo znano trgovsko na- prednost, temveč tudi s vsakim dolarjem naše investicije.

Naša tovarna iz leta 1879 je rasla v največjo oblačilno tovarno sveta, kjer je upošlenih 3600 izkušenih in učenih krojaških delavcev skozi vse leto. Vsak naš delavec je delni lastnik te trgovine... vsak, ki ima kolikor koli svez s to družbo je solastnik, ki je kupil delnice s svojim zaslužkom v ti tovarni... kar pri njih poštvo- valnost in skrbno delo za izboljšanje produkcije njih družbe.

Druga naša tovarna je v Lorainu, Ohio, kjer se izdelata deset oblek tedensko, poleg naše velike tovarne v Clevelandu. Petinpetdeset pro- dajalnih oblik v 50th raznih mestih in 750 tovarniško in trgo- vsko izurjenih in učenih, pod varljivo zavarovanih zastopnikov, pro- dajalcev postavlja Richman Brothers obleke v lahkosostnost vsakega možkega v Zdrženih državah.

Nikakor pa to ni "veritnih" prodajalnih organizacija. Naše pro- dajalne so samo poslušne postaje, ustanovljene po originalnem Rich- manovem načrtu za prodajo "direktno iz naše tovarne vam"... na- št, ki vam prihrani posredovalcev oblike pri vsakem nakupu.

Nakupni pogled in kakovost Richman Brothers obleke, postavlja v veliko višji razred v ceni, ki se sploh ne da primerjati... ustanovili so standard vrednosti brezprimere v ugodnosti obleke.

Večinski uspeh Richmanovega neprimernega napredka vas va- ruje, ako je in kadar je mogoče producirati boljše obleke in višjo vrednost, tedaj bo gotovo nosila Richman Brothers znamko.

BOLJŠA OBLEKA JE NJIH CILJ

"Vsako sezono vam Richman obleka prinaša finišno in večjo vrednost... vsako sezono se naš trg veča in daje poslugo večjemu številu možkih in vedno več zadovoljstva," je dejal N. G. Richman, predsednik direktorja, ko so diskurirali o programu za povečanje družbe.

"Richman tovarne v Clevelandu in Lorainu porabijo nad 4.000.000 jardov volnenega blaga vsako leto. Naravno tako skupina trgovine zahteva velikansko produkcijo, moči tisočev možkih in ženskih de- lavcev, čigar želja je napraviti "Richmanove" izdelke najboljšje vrste."

OSEBNO PRIJATELJSTVO ŠTEJE

Nimamo "time clocks" ure za pustiati čas v Richman tovarni, kateri se nahaja na E. 58th streetu, ki pokriva ozemlje med Harlem Avenue do Luther in od 49th streeta do 56th streeta. Tu ni ljudi, ki bi zaplovali vaše delo od kosa. Vsak delavec drži sam svoj rekord časa in vsak sam vse zapisuje. In vse to, ker stotine delavcev Rich- man Brothers družbe solastuje, so delničarji v ti veliki industrijski trgovini.

ROSA

Povest o dveh ženah
Spisal Angelo Cerkevnik
(Povest, ki je bila nagrajena v literarnem kontestu Prosveta)

XIII.

V komptorju se je kmalu udomačila. Hrovatin je je bil prav vesel. Zvečer je po navadi potegnila še čez uro in se je posvetila delu z veliko vnemo.

Vsak večer se je sprehajala po samotnih stezah.

Bila je srečna. Čutila je povsod njegovo bližino. Kamorkoli je pogledala, povsod ga je videla.

In vendar je bil tako daleč. Bil je v Beogradu.

Taval je po ulicah in jo iskal. Ko je zvedel za hotel, kjer je bila prebivala, je doznal, da je že pred dobrim tednom nenadno odpotovala. Njena najljubša prijateljica, ki jo je obiskal, mu je mogla pokazati le njeno lakonično pismo: "Odpotovala sem daleč, daleč... Ne iščite me, ker me ne boste našli. Tanja."

Odpotovala? Kam?

Zopet je sedel v vlak, zopet se je udajal obupno žalostnim mislim. Zaman je šla daleč na sever ljubljena Rosa, zaman ji je dopustil, da je odšla. Tanje ni. Boji se moča, ki je nasilnik in pijanec. Zbežala je pred njim. Ali v Ljubljano? Smeš! Saj bi tja njen mož najprej prišel! Tam bi jo sigurno našel. V Ljubljano ni mogla iti. Če bi jo našel, bi z njo odpotoval nazaj v Rusijo. Tam bi je njen mož ne iskal; tam bi jo sploh nihče ne iskal.

Rosa?

Da, Rosa! A Tanja ima večje pravice. Vse to je zakrivila višja sila. Tanja mu je bila kakor prva žena. Saj ve, da ga Rosa ne bo obsajala, da bo mirno in udano vse to prenesla. Saj je sama odšla, vendar pa samo za krajšo dobo, za pol leta, kvečjemu za leto dni! Kaj bi rekla? Ali mi ne bi upravičeno očitala, da si ne upa povedati ji v obraz resnice, da je strahopetec? Kako? Tanjinega moža da se je bal? Za Tanjo da se je bal? Ali ni v njem dovolj moči, da bi čutil in zaživil Tanjo pred besom nasilnika in pijanca? Ali je bil sploh vreden Rosine ljubezni...

Če ni bil vreden Rosine ljubezni, kako se je mogel predmirati seči še po — Tanji?

Z rokami si je ril po lasih, v prsnem košu ga je stiskala bolest, v možganih so mu besnele misli, kakor prvi razbijač hudournik po ozkih kamnenih vdolbinah, dolinah, prepadih. V nekaterih trenutkih je občutil na svojem ramenu, na svojem mozgu težino zemeljske oble.

Zastokal je...

Rosa... Tanja...

Tako čudoviti ženski! Ali ne bi mogli živeti vsi trije skupaj?

Vsi trije skupaj?

Z isto pravico bi mogla Rosa, z isto pravico tudi Tanja zahtevati še drugega moža...

Zakrohotal se je.

Sopotniki so ga začudeni pogledali:

— Kaj vam je, gospod?

Nič ni odgovoril. Tesneje se je stisnil v kot.

Vaakogar, kdor bi se približal Tanji ali Rosi, bi — ubil! Ubil bi ga...

Zopet je delal v banki. Mehanično je informiral, mehnično pisal številke, diktiral po telefonu, šifriral čke...

Tanja je delala z veseljem. Hrepenenje, ki jo je vsak večer sililo ven, ji je bilo zmisljen njenega tedanjega življenja.

Hrovatin jo je opazoval in se čudil.

Nekega dne ji je naročil, naj nese v banko večjo vsoto denarja. S črnim pajčolanom si je zakrila obraz.

— Gospa, čemu to igranje?

— Je to službeno vprašanje, gospod šef?

— Samo poslužbeno.

— Čemu? Naj vam tedaj povem! Bojim se, da bi me morebiti utegnili sročiti moj mož, ki nedvomno ne miruje.

Zlagala se je. Že v tistem hipu pa se je zavedla, da ta laž ni več laž, da jo utegne njen mož res iskati in naposled najti.

Nesla je denar v banko, še vsa zatopljena v misel o možnosti, da se bo morebiti prav kmalu pojavil v Ljubljani njen mož. Stopila je proti pomičnemu okencu. V banki je bilo mnogo ljudi. Uradnik je preštel denar in ji izročil potrdilo. Že je hotela oditi, ko jo je nepričakovano obšlo čudno, sladko čustvo. Na svojem telesu je občutila božajočo misel, sladkost pogleda. Ni se upala osreti proti tisti strani. Stopila je k stolici in sedla. Mnogo ljudi je sedelo in nikomur se ni zdelo nenavadno, da je tudi ona sedla. Še vedno je bila ljubav pogleda, ki je z kametasto roko božal njeno telo.

Previdno je dvignila glavo.

Sedel je na odru pri mizi, v levici je imel telefonsko slušalko ter nepremično zrl vanjo.

Solza za solzo ji je privrela iz oči. Gledala je vanj in se ni ganila. Sedela je tako pol ure, eno uro... in ni mislila na nič... le gledala je in čutila z vsakim atomom svojega telesa, da je njena sreča popolna, tako zelo popolna, da je izmrla iz njenega bistva vsa kršna misel sploh.

Ko je stopila na cesto, je še vedno čutila njegov pogled na svojih očeh.

Tako topel, ljubeč, tako čudežen pogled! Bojo pa je venomer govoril po žici:

— Združene oljane "Oliva" petatridetset, petatridetsetosom. Ladjedelnica v B... osemdesettri, sedemdesetdevet...

Včasih je nepričakovano umolknil...

— Nadahujete, prosim.

— Oprostite, danes mi je tako čudno; bolan sem.

Kdo me tako čudno gleda? Tam... da, tista dama v črni! Neumnost! Kaj me vse te ženske brigajo! "Transformator"... tri-desetčet... Vraga! Kaj je to? Črna dama je zapuščala lokal... Pri vratih se je ustavila. Ozrla se je, pogledala ga je... Vražja ženaka!

Še enkrat se je obrnila.

Da ni Rosa! Neumnost! Saj Rose ni tukaj in Rosa vendar pozna!

Gledala ga je... Po životu ga je oplazil električni omrazel val...

Ko je izstopila, je stopil k blagajniku.

— Kdo je bila tista dama v črni?

— V črni? S pajčolanom? Neka Nemka. Vložila je 50.000.— Čakajte, na čigav račun? Aha, ga že imam! Na račun tvrde Hrovatin.

— Nemka? Na račun Hrovatina?

— Njegova kontoristinja?

— Da, vsekakor njegova uslužbenka!

(Dolje prihajajo.)

"Hvala, papa. Prav nič nisem trudna. Nu, kaj takega?"

Šla sta v kabinet, kjer je Evelina vrgla svoj keč na stol in dejala:

"Prosim! Kaj bi mi rad povedal?"

Ko si je z nežno kretnjo prižgala cigareto, je imel Attier dovolj časa, da si jo je še enkrat ogledal, premeril od nog do glave. Bila je visoka in vitka, pravcata hči svoje matere. A bila je tudi lepa, sveža, in v njenem obrazu je ležalo še nekaj več kakor v obrazu njegove žene. Nekakšna odločnost, gotovost, ki je njena mati niti oddaleč ni kazala. Mahoma je očeta prevzelo veselje, da ima takšno hčer, navdal ga je ponos.

"Tak, draga Evelina, prinašam ti ženitno ponudbo."

"Hm. Zelo laskavo zame. Od oktobra je to že peto, kolikor vem. Prvič so me snubili pri tebi, dvakrat so bili pri meni, eno ponudbo mi je sporočila mama."

"Prosim te, zadeva je resna. Ta ponudba je takšna, da jo brez nadaljnega lahko sprejmeš. Ne pozabi, da sem taj snubitvi naklonjen. Kakor sem bil pri dotedanjih poskusih tvojih nazorov, da jih ne velja sprejeti, tako sem zdaj za to, da tega snubca ne zavrneš. Evelina! Glej, ti si čedna, dražestna, pametna in nadarjena. Tega ti ne prisnavam zaradi tvojih uspehov v šoli, ne, ampak zato, ker resnično vem, koliko si vredna. Cenim te, čeprav si moja hči. In tudi vem, da mora biti tvoja prihodnost vredna tebe. Moč, ki ti ga priporočam, je v stanu, da ti zagotovi najboljšo bodočnost."

"Kako se piše?"

"Paul Brevannes."

Evelina, ki je do tega trenutka gledala v tla, je dvignila oči k očetu, rekoč:

"Papa, tega gospoda ne morem vzeti za moža."

"Razlogi?"

"Več jih je. Ne bi mogla trditi, da mi ne ugaja. Nasprotno... Saj ima nedvomno precej sapa-ljivih lastnosti. In tudi tega ne pravim, da ga ne bi mogla ljubiti. Seveda — pod pogojem, da ne bi bil ta, ki je."

"Evelina, jaz ne razumem."

"Poslušaj, papa! Baš tiste al-jajne lastnosti, ki ga v tvojih očeh usposabljaajo za moža tvoje hčere, ga v mojih očeh zavračajo. Ne dvomim, da je gospod Brevannes mož uspehov, mož bodočnosti. Ampak jaz nočem moškega, ki me posveča samo svojemu delu, svojim dolžnostim, svoji slavi... Jaz nočem slave, marveč moža. Meni ni dovolj postati žena slavnega jurista in politika! Ne! Hvala! Nočem prodati svojega življenja za slavo v javnosti, za samoto! Z eno besedo, nočem vzeti nikogar, ki se šteje med pomembne ljudi! Želim si čisto navadnega umrlijevega zakonskega soprega, ki ne bo vse svoje življenje na potovanjih, po komisijah in reprezentancah. Želim si moža, ki bo več nego pet minut svojega dnevnega časa posvečal meni in zavračam misel, da bi s poroko postala napol vdova, ki se mora ozirati po drugih, ker ji je dolčas ob živem možu. Glej! Nič ne bi imela proti temu gospodu Pavlu Bravannesu, ki mi ga priporočaš — pod pogojem seveda, da ne bi imel nobene izmed teh lastnosti, ki ga v tvojih očeh dvigajo tako visoko nad ostale občane..."

Nastal je odmor. Oliver Attier je pogledal hčeri globoko v oči in vprašal:

"Teda meni, da je tvoja mati nesrečna v zakonu?"

"Papa, nikoli nisem govorila o tem z njo. Ona je zelo ponosna nate in prenaša v tej misli vse, kar pride. Mislim, da se ne počuti nesrečno, nekaj pa ji vendar manjka. Po mojem le ni tak o srečna, kakor si želi, kakor bi lahko bila. Jaz pa hočem biti srečna po svoje. Meni ni dovolj viseti na zakonski veržici in se senčiti v moževi slavi."

Attier je malo pomolčal, potem pa spregovoril:

"Prav imaš, Evelina. Sporočil bom g. Brevannesu, da odbija njegovo ponudbo. Saj vidim, da ne sodita skupaj. Ti si sama na sebi preveč pomembna ženska, da bi mogla stati njegovemu življenju ob strani. Ti si moja hči in razumeš, da spadaš tja, kjer se vlada, vodi, torej na prvo mesto. Jaz in ti sva asa, ne pa manj vredni karti. Dobro! Skupno pojdeva na delo, da najdeva moža, ki bo vreden tebe!"

Evelina je sicer dvomila, da bi se očetu posrečilo to, kar je pravkar obljubil, vendar pa ni zinila besedice. Rekla je samo narahlo in s tihim, zastrtim glasom:

"Lahko noč!"

Cunard Linija je oddala kontrakt za graditev novega parnika John Brown & Co.

Nov parnik bo zgrajen na Clyde

Sporazumno z naznanilom Cunard linije, da so v pogovoru z graditelji parnikov, za graditev novega parnika za njih ekspresno službo med New Yorkom, Cherbourgom in Southamptom, so prešli kablirano poročilo za materijal. (Adv.)

Čilo sedaj iz njih glavnega urda v Liverpool, ki pravi, Mesars. John Brown & Co. Clydebank družba je bila izbrana za gradnjo njih novega parnika. Sicer pa, ker je to za važna zadeva sama obsebe-veled nekaterih vprašanj vitnega pomena, ki so v pogovoru, se bodo morala ta rešitveno se bo oddala kontrakt podpis in se bo oddala naročila materijal. (Adv.)

Sedaj!

\$5

TJA IN NAZAJ

ENA POT Z AVTOBUSOM
ENA POT Z VLAKOM

MILWAUKEE

SEDAJ dobite polno vrednost za vaš denar ako vzamete nove avtobusno-železniško "povratno pot" v Milwaukee! Vzemite si čas ko greste tja in se radujte lepim pokra-šim, ki so ob avtobusni progi (Metropolitan Motor Coach). PRIHRANITE si čas drugim potom, ako vzamete direktni električni brzovlak proge North Shore Line. Vsaki teden za tja in nazaj je voljaven vsak dan, bodi da greste tja ali se vrnete, najlho z vlakom ali avtobusom.

V MILWAUKEE VSAKO URO: Odhod Metropolitan avtobusov v Milwaukee je 20 minut po vsaki uri od 6.20 zjutraj do 6.20 zvečer, kakor tudi ob 8.20 zvečer (stari čas). Hvala je tudi odhod nazaj. Avtobus odhaja s Union Bus Terminala na Wabash Ave. in Roosevelt Rd., ter se ustavi na 164 N. State St., pri Sherman hotelu, Uptown hotelu (Leland and Broadway), ter na Howard St. "L" postaji.

Električni brzovlak North Shore proge odhaja vsako uro na uro s Adams in Wabash Loop "L" postaje, ter se ustavi na Madison in Wabash, Randolph in Wabash, Clark in Lake, Grand Ave., Belmont Ave., Wilson Ave., in Howard St.

Peljite se z Marigold avtobusom

METROPOLITAN Motor Coach System

Vključil Western Motor Coach Company
Pokličite Traffic Department, Randolph 8200

Na nedeljo polnočasno se obrnito na: OUTING and RECREATION BUREAU, 72 West Adams St.—Randolph 8200

Z avtobusom samo

tja in nazaj
MILWAUKEE

Volja samo za vožnjo s avtobusom od postojanke do postojanke. Za obratno vožnjo je treba. Vojenec samo je 25.— za tisti, ki kupijo. Iskalna cena 25.— za tisti, ki kupijo. Iskalna cena 25.— za tisti, ki kupijo. Iskalna cena 25.— za tisti, ki kupijo.

same tja
LAKE GENEVA

Avtobus odhaja s Union Bus Terminala dnevno ob 6.55 zjutraj (stari čas), in potem vsake dva uri do 8.55 zvečer. Osem avtobusov vsi dnevas tja in nazaj. Cena 25.50 za tja in nazaj.

same tja
ANTIOCH—Chain O'Lakes

Avtobus odhaja s Union Bus Terminala dnevno ob 6.55 zjutraj (stari čas), in potem vsake dva uri do 8.55 zvečer. Osem avtobusov vsi dnevas tja in nazaj.

1:30 zvečer. Osem avtobusov vsi dnevas tja in nazaj.

PRIHRANITE SI DENAR z vsake milje vožnje, ako kupite voazo letko v knjižici po zlatni ceni. In sicer za 210 vrednosti vožnje stane 25.— in za 55.— vrednosti stane 44.50 — ti listi so voljavi vsak čas in na vse kraje s Metropolitan avtobusi.

Frederic Boutet: OČE IN HČI

Bilo je že okoli enajstih, ko je Oliver Attier zapustil slavnostno dvorano, kjer je bil imel predavanje, ki je bilo, kakor vsa njegova predavanja, polno obiskov in ki je, kakor vsi njegovi dotedanji javni nastopi, vzbudilo nepopisno pozornost. Sprejemal je več ali manj navdušene čestitke odličnih poslušalcev in prijateljev s presrečnim nasmehom, v katerem je bilo tudi nekaj ponosa. Pri tem so bile poteze njegovega obraza ostre in gospodovske; stiskal je roke pomembnih mož in ko je s tem končal, se je odstranil s čudovito mladostnimi koraki. Njegovi prožni hoji se je videlo, da navzlic vestranskemu delu, ki ga opravlja kot odvetnik in politik, ne zanemarija zdravja in mu posveča primeren deleč dnevnega časa v obliki gimnastike.

"Naravnost domov!" je zaklical šoferju, ko je planil v avtomobil.

Kmalu nato se je vozilo ustavilo pred njegovo vilo v Neuillyju. Pri vstopu je oddal plašč in klobuk služabniku, sam pa je šel v svoj delavni kabinet, kjer so ležali na mizi velikanški kupi spisov, ki so mu jih bili pripravili tajniki in ki so čakali zadržanja njegovega vpogleda in odobritve. Oliver Attier je s kletk jopci in ga zamenjal s domačo jopico. Njegovo naslednje vprašanje je veljalo ženi in hčerki.

"Gospodične se ni doma, milostljiva pa se je že vrnila in je v budoarju," je sporočil lakej.

"Prosim jo, naj vstopi," je dejal. Lakej se je odstranil in kmalu so se odprla stranska vrata. V sobo je stopila še mladostno vitka dama s pičlimi sledovi nekdanje ljubečnosti. "Teda! si že odšla, dragi... Ali motim?"

"Nikakor ne... Prosim, izvoli... Louis, lahko greste," se je Attier obrnil k služabniku.

"Vrnila sem se tako zgodaj zaradi te nesrečne migrene!" pravi gospa čez čas, ko sta z možem ostala sama v sobi. "Evelina pa je ostala pri Deschampsovih. Objubili so, da jo po večerji pripeljejo domov."

"Dobro, vse v redu... A propos: Evelina. Prinašam važno novico. Pavel Brevannes jo je zasnubil pri meni. Sodim, da bi bila ta zveza čisto prikladna. Brevannes je inteligenten, energičen in mlad. Cel mož. Smatram ga za dovolj pomembnega, da mu lahko izročim hčer. Imel sem še nekajkrat priliko spoznati njegove vrline. Zdaj je dodeljen mojemu kabinetu. V osebnem obdobju z njim sem se prepričal, da ima lepo bodočnost. Kariera se mu odpira na vse strani, — v justični stroki in v politiki."

Attier je za trenutek pretrgal besedo. Govoril je z ženo o stvari kakor je bil navajen — avtoritativno. Njegovi lepi, jasni glas je klesal besedo za besedo, misel za mislijo. Bilo je, kakor da ne govore usta, ampak volja. Zato ni žene niti vprašal, kaj meni o stvari; zadoščalo mu je, da ji je povedal, kaj misli sam o tem.

Milostljiva pa se je kljub temu smatrala za poklicano, da vpraša: "Ali je Evelina o tem že poučena?"

"Se ne. Brevannes je o zadevi govoril najprej z menoj, da izve, če sem jaz naklonjen njegovi snubitvi... Dobro. Pravim, da si Evelina ne more želeti nič boljšega."

"Torej želiš, da govorim jaz z njo?"

"Hvala. Jaz sam ostanem nočjo še dolgo pokonci. Ko se Evelina vrne domov, jo pokličem in ji vse sporočim sam. Zdaj pa moram na delo. Lahko noč!"

"Lahko noč, Oliver, in ne delaj preveč!"

Ponudila mu je svoje lice, ki se ga je Attier mimogrede in površno dotaknil z ustnicami. Potem je tiho odšla. Attier si je nažgal cigareto, sedel k mizi in se zatopil v spise.

Čas je mineval. Ob pol treh ponoči je pozorno dvignil glavo. Pred vilo se je ustavil avtomobil. Attier je vstal od mize, šel v predodbo in čakal, da je Evelina prišla po stopnicah navzgor.

"Tako, ti si papa?" ga ogovorila hči. "Saj sem si mislila, da boš ob tej uri še vedno pokonci. Hvala za pozornost. Ali mama že spi?"

"Menda že."

"Revica! Migrena jo je bila odgnala domov. Hotela sem z njo, pa je vztrajala pri tem, da moram ostati. Nu, ker je bilo precej zabavno, sem se res dala prepričati, da je prav, če ostanem in sem ostala."

"Prav tako, draga Evelina. Zdaj pa prosim, da greš z menoj v kabinet. Rad bi govoril s teboj."

"Prosim jo, naj vstopi," je dejal. Lakej se je odstranil in kmalu so se odprla stranska vrata. V sobo je stopila še mladostno vitka dama s pičlimi sledovi nekdanje ljubečnosti. "Teda! si že odšla, dragi... Ali motim?"

"Nikakor ne... Prosim, izvoli... Louis, lahko greste," se je Attier obrnil k služabniku.

"Vrnila sem se tako zgodaj zaradi te nesrečne migrene!" pravi gospa čez čas, ko sta z možem ostala sama v sobi. "Evelina pa je ostala pri Deschampsovih. Objubili so, da jo po večerji pripeljejo domov."

"Dobro, vse v redu... A propos: Evelina. Prinašam važno novico. Pavel Brevannes jo je zasnubil pri meni. Sodim, da bi bila ta zveza čisto prikladna. Brevannes je inteligenten, energičen in mlad. Cel mož. Smatram ga za dovolj pomembnega, da mu lahko izročim hčer. Imel sem še nekajkrat priliko spoznati njegove vrline. Zdaj je dodeljen mojemu kabinetu. V osebnem obdobju z njim sem se prepričal, da ima lepo bodočnost. Kariera se mu odpira na vse strani, — v justični stroki in v politiki."

Attier je za trenutek pretrgal besedo. Govoril je z ženo o stvari kakor je bil navajen — avtoritativno. Njegovi lepi, jasni glas je klesal besedo za besedo, misel za mislijo. Bilo je, kakor da ne govore usta, ampak volja. Zato ni žene niti vprašal, kaj meni o stvari; zadoščalo mu je, da ji je povedal, kaj misli sam o tem.

Milostljiva pa se je kljub temu smatrala za poklicano, da vpraša: "Ali je Evelina o tem že poučena?"

"Se ne. Brevannes je o zadevi govoril najprej z menoj, da izve, če sem jaz naklonjen njegovi snubitvi... Dobro. Pravim, da si Evelina ne more želeti nič boljšega."

"Torej želiš, da govorim jaz z njo?"

"Hvala. Jaz sam ostanem nočjo še dolgo pokonci. Ko se Evelina vrne domov, jo pokličem in ji vse sporočim sam. Zdaj pa moram na delo. Lahko noč!"

"Lahko noč, Oliver, in ne delaj preveč!"

Ponudila mu je svoje lice, ki se ga je Attier mimogrede in površno dotaknil z ustnicami. Potem je tiho odšla. Attier si je nažgal cigareto, sedel k mizi in se zatopil v spise.

Čas je mineval. Ob pol treh ponoči je pozorno dvignil glavo. Pred vilo se je ustavil avtomobil. Attier je vstal od mize, šel v predodbo in čakal, da je Evelina prišla po stopnicah navzgor.

"Tako, ti si papa?" ga ogovorila hči. "Saj sem si mislila, da boš ob tej uri še vedno pokonci. Hvala za pozornost. Ali mama že spi?"

"Menda že."

"Revica! Migrena jo je bila odgnala domov. Hotela sem z njo, pa je vztrajala pri tem, da moram ostati. Nu, ker je bilo precej zabavno, sem se res dala prepričati, da je prav, če ostanem in sem ostala."

"Prav tako, draga Evelina. Zdaj pa prosim, da greš z menoj v kabinet. Rad bi govoril s teboj."

"Prosim jo, naj vstopi," je dejal. Lakej se je odstranil in kmalu so se odprla stranska vrata. V sobo je stopila še mladostno vitka dama s pičlimi sledovi nekdanje ljubečnosti. "Teda! si že odšla, dragi... Ali motim?"

"Nikakor ne... Prosim, izvoli... Louis, lahko greste," se je Attier obrnil k služabniku.

"Vrnila sem se tako zgodaj zaradi te nesrečne migrene!" pravi gospa čez čas, ko sta z možem ostala sama v sobi. "Evelina pa je ostala pri Deschampsovih. Objubili so, da jo po večerji pripeljejo domov."

"Dobro, vse v redu... A propos: Evelina. Prinašam važno novico. Pavel Brevannes jo je zasnubil pri meni. Sodim, da bi bila ta zveza čisto prikladna. Brevannes je inteligenten, energičen in mlad. Cel mož. Smatram ga za dovolj pomembnega, da mu lahko izročim hčer. Imel sem še nekajkrat priliko spoznati njegove vrline. Zdaj je dodeljen mojemu kabinetu. V osebnem obdobju z njim sem se prepričal, da ima lepo bodočnost. Kariera se mu odpira na vse strani, — v justični stroki in v politiki."

Attier je za trenutek pretrgal besedo. Govoril je z ženo o stvari kakor je bil navajen — avtoritativno. Njegovi lepi, jasni glas je klesal besedo za besedo, misel za mislijo. Bilo je, kakor da ne govore usta, ampak volja. Zato ni žene niti vprašal, kaj meni o stvari; zadoščalo mu je, da ji je povedal, kaj misli sam o tem.

Milostljiva pa se je kljub temu smatrala za poklicano, da vpraša: "Ali je Evelina o tem že poučena?"

"Se ne. Brevannes je o zadevi govoril najprej z menoj, da izve, če sem jaz naklonjen njegovi snubitvi... Dobro. Pravim, da si Evelina ne more želeti nič boljšega."

"Torej želiš, da govorim jaz z njo?"

"Hvala. Jaz sam ostanem nočjo še dolgo pokonci. Ko se Evelina vrne domov, jo pokličem in ji vse sporočim sam. Zdaj pa moram na delo. Lahko noč!"

"Lahko noč, Oliver, in ne delaj preveč!"

Ponudila mu je svoje lice, ki se ga je Attier mimogrede in površno dotaknil z ustnicami. Potem je tiho odšla. Attier si je nažgal cigareto, sedel k mizi in se zatopil v spise.

Čas je mineval. Ob pol treh ponoči je pozorno dvignil glavo. Pred vilo se je ustavil avtomobil. Attier je vstal od mize, šel v predodbo in čakal, da je Evelina prišla po stopnicah navzgor.

"Tako, ti si papa?" ga ogovorila hči. "Saj sem si mislila, da boš ob tej uri še vedno pokonci. Hvala za pozornost. Ali mama že spi?"

"Menda že."

"Revica! Migrena jo je bila odgnala domov. Hotela sem z njo, pa je vztrajala pri tem, da moram ostati. Nu, ker je bilo precej zabavno, sem se res dala prepričati, da je prav, če ostanem in sem ostala."

"Prav tako, draga Evelina. Zdaj pa prosim, da greš z menoj v kabinet. Rad bi govoril s teboj."

"Prosim jo, naj vstopi," je dejal. Lakej se je odstranil in kmalu so se odprla stranska vrata. V sobo je stopila še mladostno vitka dama s pičlimi sledovi nekdanje ljubečnosti. "Teda! si že odšla, dragi... Ali motim?"

"Nikakor ne... Prosim, izvoli... Louis, lahko greste," se je Attier obrnil k služabniku.

"Vrnila sem se tako zgodaj zaradi te nesrečne migrene!" pravi gospa čez čas, ko sta z možem ostala sama v sobi. "Evelina pa je ostala pri Deschampsovih. Objubili so, da jo po večerji pripeljejo domov."

"Dobro, vse v redu... A propos: Evelina. Prinašam važno novico. Pavel Brevannes jo je zasnubil pri meni. Sodim, da bi bila ta zveza čisto prikladna. Brevannes je inteligenten, energičen in mlad. Cel mož. Smatram ga za dovolj pomembnega, da mu lahko izročim hčer. Imel sem še nekajkrat priliko spoznati njegove vrline. Zdaj je dodeljen mojemu kabinetu. V osebnem obdobju z njim sem se prepričal, da ima lepo bodočnost. Kariera se mu odpira na vse strani, — v justični stroki in v politiki."

Attier je za trenutek pretrgal besedo. Govoril je z ženo o stvari kakor je bil navajen — avtoritativno. Njegovi lepi, jasni glas je klesal besedo za besedo, misel za mislijo. Bilo je, kakor da ne govore usta, ampak volja. Zato ni žene niti vprašal, kaj meni o stvari; zadoščalo mu je, da ji je povedal, kaj misli sam o tem.

Milostljiva pa se je kljub temu smatrala za poklicano, da vpraša: "Ali je Evelina o tem že poučena?"

"Se ne. Brevannes je o zadevi govoril najprej z menoj, da izve, če sem jaz naklonjen njegovi snubitvi... Dobro. Pravim, da si Evelina ne more želeti nič boljšega."

"Torej želiš, da govorim jaz z njo?"

"Hvala. Jaz sam ostanem nočjo še dolgo pokonci. Ko se Evelina vrne domov, jo pokličem in ji vse sporočim sam. Zdaj pa moram na delo. Lahko noč!"

"Lahko noč, Oliver, in ne delaj preveč!"

Ponudila mu je svoje lice, ki se ga je Attier mimogrede in površno dotaknil z ustnicami. Potem je tiho odšla. Attier si je nažgal cigareto, sedel k mizi in se zatopil v spise.

Čas je mineval. Ob pol treh ponoči je pozorno dvignil glavo. Pred vilo se je ustavil avtomobil. Attier je vstal od mize, šel v predodbo in čakal, da je Evelina prišla po stopnicah navzgor.

"Tako, ti si papa?" ga ogovorila hči. "Saj sem si mislila, da boš ob tej uri še vedno pokonci. Hvala za pozornost. Ali mama že spi?"

"Menda že."

"Revica! Migrena jo je bila odgnala domov. Hotela sem z njo, pa je vztrajala pri tem, da moram ostati. Nu, ker je bilo precej zabavno, sem se res dala prepričati, da je prav, če ostanem in sem ostala."

"Prav tako, draga Evelina. Zdaj pa prosim, da greš z menoj v kabinet. Rad bi govoril s teboj."

"Prosim jo, naj vstopi," je dejal. Lakej se je odstranil in kmalu so se odprla stranska vrata. V sobo je stopila še mladostno vitka dama s pičlimi sledovi nekdanje ljubečnosti. "Teda! si že odšla, dragi... Ali motim?"

"Nikakor ne... Prosim, izvoli... Louis, lahko greste," se je Attier obrnil k služabniku.

"Vrnila sem se tako zgodaj zaradi te nesrečne migrene!" pravi gospa čez čas, ko sta z možem ostala sama v sobi. "Evelina pa je ostala pri Deschampsovih. Objubili so, da jo po večerji pripeljejo domov."

"Dobro, vse v redu... A propos: Evelina. Prinašam važno novico. Pavel Brevannes jo je zasnubil pri meni. Sodim, da bi bila ta zveza čisto prikladna. Brevannes je inteligenten, energičen in mlad. Cel mož. Smatram ga za dovolj pomembnega, da mu lahko izročim hčer. Imel sem še nekajkrat priliko spoznati njegove vrline. Zdaj je dodeljen mojemu kabinetu. V osebnem obdobju z njim sem se prepričal, da ima lepo bodočnost. Kariera se mu odpira na vse strani, — v justični stroki in v politiki."

Attier je za trenutek pretrgal besedo. Govoril je z ženo o stvari kakor je bil navajen — avtoritativno. Njegovi lepi, jasni glas je klesal besedo za besedo, misel za mislijo. Bilo je, kakor da ne govore usta, ampak volja. Zato ni žene niti vprašal, kaj meni o stvari; zadoščalo mu je, da ji je povedal, kaj misli sam o tem.

Milostljiva pa se je kljub temu smatrala za poklicano, da vpraša: "Ali je Evelina o tem že poučena?"

"Se ne. Brevannes je o zadevi govoril najprej z menoj, da izve, če sem jaz naklonjen njegovi snubitvi... Dobro. Pravim, da si Evelina ne more želeti nič boljšega."

"Torej želiš, da govorim jaz z njo?"

"Hvala. Jaz sam ostanem nočjo še dolgo pokonci. Ko se Evelina vrne domov, jo pokličem in ji vse sporočim sam. Zdaj pa moram na delo. Lahko noč!"

"Lahko noč, Oliver, in ne delaj preveč!"

Ponudila mu je svoje lice, ki se ga je Attier mimogrede in površno dotaknil z ustnicami. Potem je tiho odšla. Attier si je nažgal cigareto, sedel k mizi in se zatopil v spise.

Čas je mineval. Ob pol treh ponoči je pozorno dvignil glavo. Pred vilo se je ustavil avtomobil. Attier je vstal od mize, šel v predodbo in čakal, da je Evelina prišla po stopnicah navzgor.

"Tako, ti si papa?" ga ogovorila hči. "Saj sem si mislila, da boš ob tej uri še vedno pokonci. Hvala za pozornost. Ali mama že spi?"

"Menda že."

"Revica! Migrena jo je bila odgnala domov. Hotela sem z njo, pa je vztrajala pri tem, da moram ostati. Nu, ker je bilo precej zabavno, sem se res dala prepričati, da je prav, če ostanem in sem ostala."

"Prav tako, draga Evelina. Zdaj pa prosim, da greš z menoj v kabinet. Rad bi govoril s teboj."

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, kalendarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene smerne, unijsko delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA